

Anna Räu-Lehotská

VOĽNÝ KÚŠOK PRIESTORU

VYDAVATEĽSTVO

Ivan Krasko

Nadlak 2011

Edícia
PÔVODNÁ TVORBA

ANNA RÄU-LEHOTSKÄ

VOĽNÝ KÚSOK
PRIESTORU

VYDAVATEĽSTVO

Ivan Krasko

Nadlak 2011

Vydavateľ:
Vydavateľstvo *Ivan Krasko*
ul. Independenței č. 36, 315500 Nădlac
România

Edícia *Pôvodná tvorba*
Vydanie prvé, 2011

Za vydavateľa: *Ivan Miroslav Ambruš*

Zodpovedný redaktor: *Ivan Miroslav Ambruš*

Tlač:
S.C. Carmel Print & Design S.R.L., ARAD

S finančnou podporou
**Úradu pre Slovákov
žijúcich v zahraničí**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
RĂU-LEHOTSKÁ, ANNA

Vol'ný kúsok priestoru / Rău-Lehotská Anna.
- Nădlac :

Editura Ivan Krasko, 2011
ISBN 978-973-107-070-4

821.162.4(498)-32

© Vydavateľstvo *Ivan Krasko*, 2011

ISBN 978-973-107-070-4

Krištáľové kone

Krištáľové kone som objavila hneď v prvý deň môjho trojdňového kurzu. Sedela som na rozheganej lavičke na brehu Dunaja a kývala som sa naraz s ňou pri každom silnejšom zátvane vetra. Spolu s nami sa kývala aj veľká voda predom mnou. Za chrptom som si cítila dlhánsky tieň, stále dlhší a neformnejší, kedy-tedy som sa obzrela, aby som si to dosvedčila. Už sa vyšplhal aj na kríky za mnou, už-už ich prerásť. Ale unavená šija mi nedovoľovala vykrúcať sa za rastúcim tieňom, a tak som sa radšej tupo zadívala na veľkú vodu. Slnko sa k nej bojzljivo približovalo, kúsok po kúsok, akoby sa jej bálo. Pri každom sfúknutí som mala dojem, že sa splašene podvihlo, aby sa potom, nenápadne, dostalo zas trošilinku nižšie. A vietor mu zakaždým, ako na potvoru, zašplechol za hrst' mútnej vody.

Od celodennej chôdze, od toľkej námahy pri nosení cestovnej tašky a pátraní po správnej adrese mi už oťazievali nohy, rady by si boli pohoveli v teplom kúpeli. Nuž ale nedalo sa nič robiť, mala som dohovorené stretnutie s Katjou, kamarátkou z Ukrajiny, ktorú som nevidela toľké roky, až som sa bála, že ju nespoznám. Možno ma ani ona už nespozná... Možno aj prešla popri mne a nevšimla si ma. Nemala som sa toľko obracať za tým tieňom, možno práve vtedy prešla popri mne.

Voda vyšplechovala purpurové plamene a vietor jej vypiskoval do taktu. Sadal jej na ohnuté

chrby vln, zviľal ju, obracal na všetky strany. Purpur pomaly mizol a zo slnka už bolo vidno len zaokrúhleninu červeného svetielka, ale aj tá tenkla a nakoniec sa úplne skryla pod vodou. Vtedy som ich zbadala. Najprv sa vymrštil spod hladiny len jeden z nich, divo sa rozbehol, sotva sa dotýkajúc vody kopytami, prebehol veľkým oblúkom a keď bol blízko pri brehu, na povrch vyleteli, ako oštep, ďalšie. Desat', možno pätnásť krištáľových koní. Ani na chvíľku nezastali, pružné priesračné telá prečesávali vzduch a kopytá cvendžali na rozbúrenom povrchu vody. Vyšvihli sa do výšky, aby sa potom nechali pomaly unášať vetrom, klesli a obehli okolo mojej lavičky, zacítila som im dych vo vlasoch i v tvári. Vzápätí sa znovu vzniesli a priesvitné telá im zmatneli, a či zosiveli. Už bolo rozoznať len vzd'alujuce sa kontúry, a aj tie čoraz viac splývali s tmavnúcou oblohou. Dychtivo som obracala hlavu na všetky strany, ešte som na ne trošku dovidela, potom som ich ešte kedy-tedy zazrela prečesnúť nebo a potom som už len slabo začula vzd'alujuce sa erdžanie.

- Tak ahoy, si to ty? – ozval sa hlas ned'aleko mňa.

- Ahoy, ja som, ja... – potešila som sa kamarátke.

Katja sa za tie roky vôbec nezmenila, aspoň pri slabom svetle pouličných lúčov to vôbec nebolo vidno. Prisdla si ku mne na lavičku.

- Videla som krištáľové kone... – zašepkala som potichu, akoby som sa bála jej výsmechu.

Vôbec na to nezareagovala, ale ani ja som vyhlásenie nezopakovala hlasnejšie. Načo aj? Lepšie tak, že ma nepočula, veď čo by som jej povedala ďalej, keby sa začala vypytovať? Začala klásť otázky ona. Ako sa mám, čo u nás nového, čo doma.

Blížilo sa k polnoci, keď sme sa zdvihli. Dohodli sme si stretnutie na druhý večer, na tom istom mieste, o tej istej hodine. Skôr sa nedalo, obidve sme mali celodenný program. Pobrli sme sa pomaly, len tak, z nohy na nohu, k autobusovej zastávke, keď mi naraz kamarátka pošepala tak potíšku, že som si nebola istá, či sa mi to len nezazdalo:

- Dnes by sme ich už darmo vyčkávali, vrátia sa až nadržanom.

Pozrela som na ňu vyjavene, ale skôr, než som jej stihla niečo odpovedať, mi prifrčal autobus.

*

Dlho do noci som z toho všetkého nemohla zaspáť a aj nasledovný deň mi to neprestávalo víťať v hlave. Čo mi je? Čo sa stalo s celou mojou kognitívnou a vnemovou mapou? Takéto synestetické predstavy som zatiaľ nikdy nemávala. Neprestávala som sa tomu čudovať, aj obávať sa. Všetky zmysly mi poblúdili, pomiešali sa. Ozaj to mi len hyperaktívna obrazotvornosť vystrája šibalské kúsky? Ale čo potom Katja? Aká je v tomto prelínaní sna a skutočnosti jej úloha a aká je moja? Na kurze som sotva sledovala, čo sa deje, ledva som sa mohla dočkať konca a potom

rýchlo k brehu Dunaja. Prišla som hodne skorej, ale zamrzelo ma aj to, že lavička, na ktorej sme sedeli predom, bola obsadená. Začala som sa prechádzať po nábrežnom korze, ale len tak, na krátke vzdialenosti, aby som vystriehla moment, keď sa uvoľní. Práve keď som zacítila, že už začínam byť podozrivá, vstala tetka zo susednej lavičky, tak som sa tam doslova rozbehla a rýchlo som si na ňu sadla. Tentoraz vietor ani nezavial. Voda sa jemne perlila, kde-tu sa zablysla, kde-tu sa prehodila vlnka. Slnko ešte bolo dosť vysoko, pripekalo mi neopálené plecia.

- Pod', ukážem ti niečo, - ozvala sa znenazdajky Katja za mojím chrbtom. Prišla potichunko, preľakla ma.

Hneď som vstala a bez slova som sa pobrala za ňou, hoci mi desiatky otázok búšili v spánkoch. Predierali sme sa v dave ľudí prechádzajúcich sa po širokom chodníku. Obchádzali sme malé deti na drobných bicykloch, starčekov so psíkmi na povrázku, páriky mladých. Vzdialili sme sa od nábrežia a zabočili do prvej uličky. Nechápavo som obracala hlavu za Dunajom, ktorý sa mi pomaly strácal z dohľadu. Dúfala som, že sa mi vyjasní včerajší záhadný úkaz, že mi kamarátka prezradí, či som to včera naozaj videla, či som len od únavy snívava alebo blúznila. Ale ona ma len ťahala ďalej, kým ma dotiahla k cukrárni s terasou. Sadli sme si do prútených kresiel.

- Tu majú najlepšiu zmrzlinu.

Sklamane som na ňu pozrela. Tak kvôli zmrzline sme sem prišli? Už som začínala byť presvedčená, že všetko to včera bol naozaj len sen, práve som jej to chcela porozprávať ako žart, keď sa zjavil čašník a kamarátka mu bez otáľania nadiktovala akési francúzske slová, čašník nemo prikývol a vzdialil sa. O pár minút sa nám na stole zjavili po tri kôpky zmrzliny. A bola to veru tá najlepšia zmrzlina, akú som dovtedy jedla.

Kým sme medzi rečou maškrtili, cítila som, ako sa začína poihrávať vetriček, najprv skromne, ostýchavo, potom stále silnejšie a keď sme už dojedali, prevrhol aj veľký snečník nad susedným stolom.

- Je čas... – mihla na mňa Katja a ja som sa len zarazene poobzerala, pretože som nič nechápala. Medzičasom sa už celkom zvečeralo a tak sme sa k Dunaju vracali skoro potme, nebyť svetiel na stĺpoch.

Ani ona mi nič nevysvetľovala, ani ja som sa na nič nepýtala, jednak preto, lebo som ešte stále nechápala, čo sa vlastne deje, takže som ani nenachádzala tie najvhodnejšie slová, jednak preto, lebo som nechcela narušiť tajuplné mlčanie svojou všetečnosťou.

Zostúpili sme po miernom svahu až k Dunaju. Prekvapilo ma, že Katja nezamierila k vysvietenej prechádzkovej aleji, k lavičkám, ale k tmavému mostu. Kráčala som vedľa nej, bočný vietor nám ošľahoval tváre a sfukoval prstence vlasov priamo do úst, takže som sa veľmi nemohla

vypytovať, aj keby som to bola mala v úmysle. Na moste bolo málo ľudí, dvaja-traja sa opierali o zábradlie, párti prichádzali z náprotivnej strany, ale počuť bolo len zavíjanie vetra a hukot áut nad nami. Napredovali sme k stredu, akosi ma to už začínalo znepokojovať, lebo vietor sa schytil silnejšie než na brehu a každý väčší nápor hlučne zalomcoval zábradlím. Ja som potajomky bojovala s pokušením priblížiť sa až k okraju a vychutnať si výhľad, no zároveň som sa aj odťahovala od kraja, veď som sa cítila bezpečnejšie pri chladnej stene mosta. Dovtedy som si nikdy natoľko neuvedomovala mohutnosť a majestátnosť veľtoku ako teraz. Vetrisko nám fičalo okolo uší a ja som sa už začínala starosť, aj som sa nebadane obzerala, no ľavý breh už bol rovnako ďaleko ako pravý. Boli sme naprostriedku a navôkol už nebolo skoro nikoho, až na zopár vzdialenejších tichých jednotlivcov čumiacich na vodu.

- Nepôjdeme radšej na nábrežie? – opýtala som sa neisto. – Mám taký neprijemný pocit z tohto vetra a kývania mosta...

- Bojíš sa? – opýtala sa ma Katja, ale v otázke nebolo ani mak uštipačnosti, skôr akejsi ťažko skrytej ľútosť. Nad čím ozaj? - Počkaj, ešte chvíľku, neobanuješ...

A potom som si všimla, že tak na jednej, ako aj druhej strane sa za krátku čas naschádzali ľudia – po jednom, po dvoch zaplňali jednu i druhú časť mosta, aj celkom k nám sa priblížili párti, preboha, čo je to za bandu, strhla som sa, veď my dve sme

tam boli, v strede, úplne bezmocné. Ale vôbec si nás nevšimli, ani medzi sebou sa nerozprávali, len mĺkvo si vše kývli hlavou na pozdrav a opierali sa predlaktami o zábradlie, až mi napadlo, že sa to môže pod toľkou ťarchou vylomiť.

- Pozri, pozri, - vzrušene ma zrazu chytila Katja za ruku a bradou ukázala na vodu.

Pozrela som k Dunaju. Nečujne, ľahučko, akoby boli delfíny, sa krištáľové kone začali po jednom vymršťovať z vody. Ako naše netopiere, napadlo mi odrazu, hoci prirovnanie nebolo veľmi presné. Naše netopiere, to vlastne boli netopiere z pukliny medzi naším a susedným blokom. Každý večer, v súmráčnom šere, stovky netopierov šialenou rýchlosťou povyletujú jeden za druhým z uzučkého priestoru a vydajú sa na lov. Ibaže už pár minút pred vyletením počuť ich intenzívny piskot a keď už svižne vyletujú, o to prenikavejšie, piskľavejšie zvuky vydávajú.

Na rozdiel od nich krištáľové kone vyklzovali temer bezzvučne, len trošku vody rozšplechli navôkol, nie viac ako pri perfektných skokoch súťažiacich z pružného mostíka. Skoro som zabudla dýchať, alebo som sa bála nadýchnuť, aby som ich nebodaj nevyľakala? Kone krúžili nad nami, ich trajektórie, stále eliptickejšie, som vnímala čoraz hmlistejšie, jednak preto, že stúpali, jednak kvôli padajúcej nočnej čierňave. Od namáhania zraku a žmurkania sa mi nakoniec zaslzili oči a už som ich ani nevidela, len som ich akosi podvedome cítila nado mnou, cítila som každé ich zakrúženie

ako závan vetra, ale možno sa mi to len od zakloneného tela zakrútila hlava. Narovnal som si stárnutú šiju a obliadla som sa. Desiatky postáv naľavo i napravo od nás sa rozhýbali, poberali sa na jednu stranu, na druhú. Niektorí sa mlčky, nečujne približovali k nám, po skupinkách i jednotlivito, ale už v tom nebolo nič desivé, vnímala som ich ako starých známych, dokonca som im kývla hlavou na pozdrav a oni kývnutie opätovali.

Katja bez slova vykročila k nábrežiu a ja som ju nasledovala. Možno sa očakávala, že ju teraz zasypem otázkami, ale ja som ani nevedela, čo sa ju mám spýtať, aby to nevyzeralo hlúpe. Aj tak bola každá otázka zbytočná a aj tak by bola zostala bez odpovede. Zamierili sme do pustých ulíc, len pri križovatke som sa ju opýtala, kedy odchádza domov.

- Napozajtre, - šepla Katja.

- A ja zajtra napoludnie, - trpko som dodala ja. - Pôjdeš aj zajtra večer?

Prikývla a rozlúčili sme sa.

- Len dúfam, že bude fúkať vietor, inak sa nezjavia, - zakričala mi, keď som už bola na druhej strane ulice. Zakývala som jej.

*

Na druhý deň bolo hneď od rána veľa roboty, končil kurz, balila som si veci do cestovnej tašky a zrazu som si uvedomila, že som ani nestihla zbehnúť na nákupy, ani len do potravinárstva na neodmysliteľné drobné sladkosti. Ešte rýchlo obed,

rozlúčka a už bolo času akurát len dostať sa na stanicu. Vydýchla som si, len keď som si vo vlaku vybrala knižku a okuliare, potrebné na také dlhé cestovanie, a pohodlne som sa usadila.

Až nadránom, už doma, som si našla esemesku, ktorú som počas cestovania nezbadala: *Bolo úplné bezvetrie :(*

Voľný kúsok priestoru

Balkón na ôsmom poschodí, uprostred svišťania dážďovníkov, vyzeral ako v sne, v ktorom sa môže prihodiť toľko čudesného. Kolembal sa na neviditeľných lanách visiacich priamo z neba, ale možnože aj stál nepohnutý, len vietor si poletoval naokolo a svišťal on namiesto tých dážďovníkov.

Celá táto previsnutá konštrukcia v obrovskom prázdnom priestore jej pripadala ako jedno z lietadiel, ktoré tak ladne prekonávali tiaž interakciou s atmosférou. Sledovala ich, odkedy prehučali popred ňu, až pokým nepristáli na neďalekom letisku, pristátie však obyčajne mohla len vytušiť, akokoľvek si namáhala zrak i sluch.

Len keď bola veľmi dobrá viditeľnosť, zdalo sa jej, že vidí pristávaciu dráhu. Už zďaleka ich počula prichádzať, najprv to vyzeralo ako nejasný šum, potom sa zvuk stával čoraz jasnejším a silnejším, uši sa jej od neho rozbrneli, zacláňala si oči pred silnou žiarou slnka a škúlila popod ruku, kým ich neuzrela. Celý ich prelet jej zorným poľom trval len pár sekúnd, dosť však na to, aby sa stihla ťažkopádne vymotať z izby, prehupnúť balkónovými dverami, oprieť sa rukami o zábradlie a nájsť si čím pohodlnejšiu rovnováhu na zdravej nohe.

Za slnečného dňa bolo sledovanie lietadiel náročnejšie, musela si rukou zacláňať oči, aby

na ne lepšie dovidela. Tým bola aj jej rovnováha vratkejšia a bolesť v nohe silnejšia. Jednako si však nenechala žiadne z nich ujsť, vlastne preletieť.

Potom si krátkovala čas tým, že sa nakláňala a rákala autá prechádzajúce medzi prehučaním toho lietadla a následného. Rekord bol 86 áut, ale stalo sa to len jediný raz. Obyčajne prešli stovky a nakoniec ju to vždy omrzelo, tak hľadala alternatívy, namiesto ďalšieho lietadla smela prejsť sanitka s húkačkou, motocykel, mohol sa počuť klaksón, hoci aj v diaľke.

Ak nič z toho neprichádzalo, sedávala nepohnuto na stolíku, naklonená a zhrbená, s lakťami na kovovom zábradlí, s bradou v dlaniach, zadívaná na biele pruhy priechodu pre chodcov. Sledovala, či ľudia stúpajú radšej na biele, či šedé pásy vozovky. Či si mamy držia ratolesti za ruku, či im dovoľia prejsť voľne. Či prichádzajú viacti z ľavej strany, či z pravej. Či musia dlho čakať na úctivých šoférov. Najmenej im bolo treba čakať dopoludnia, nie však veľmi zavčasu, pretože ráno boli všetci šoféri hrozne unáhlení a nezastali, kým sa nenazbieralo aj desať chodcov. Popoludní boli šoféri nielen uponáhlení, ale aj nervózni, ak niekto slušne pristavil auto a nedajbože aj dlhšie počkal za viacerými chodcami, ostatní za ním hneď začali vytrubovať.

Kým ich tak pozorovala, zvyčajne zabudla na to, že čaká na ďalšie lietadlo alebo húkačku. Keď si to pripomenula, už ju rozbolela noha, vystretá a skrytá v hrubej, dlhej sadre. Musela si ju pohnúť,

pomáhala si pritom rukami, aby ju opatrne zdvihla a presunula inde.

Okrem toho ju takú zhrbenú rozbolel aj chrbát, musela sa narovnať, poskrúcať a popohybovať stuhnutú šiju. Vstala sťažka zo starého dreveného stolčeka, ktorého opukaný a miestami opadaný žltý náter prezrádzal, že predtým bol zafarbený dozelená a že tá pôvodná zelená farba bola oveľa kvalitnejšia než táto druhá, žltá. Nevedno, kto a kedy ho zafarbil nazeleno, ani kto a kedy ho oveľa neskôr prefarbil nažltlo.

Dôležité však bolo to, že bol dosť malý a hlavne úzky na to, aby na balkóne priveľmi nezavadzal, aby sa popri ňom dalo pohodlne prejsť a aby sa zmestili okolo neho aj plastové skladacie stoličky. Tie však teraz boli zložené a odtláčené do kúta balkóna, aby mala dostatok miesta voľne sa pohybovať. Sadnúť na stoličku jej bolo teraz oveľa ťažšie, než na stolík, musela sa pritom oveľa viac namáhať. Aj pri sadaní, aj potom pri vstávaní. Preto si najradšej sadala na stolček, či sa, lepšie povedané, len oň opierala. A rákala týždne, rákala dni, rákala aj hodiny, dokedy ešte bude takáto nemotorná a ubolená.

Ani bordové zábradlie nebolo onakvejšie ako olúpaný stolík. Bordovým bolo síce odjakživa, ale tiež prežilo viac vrstiev náteru. No hrdza bola v presile a zakaždým víťazila. Na koncoch prednej časti zábradlia boli hore zatlačené preglejkové doštičky a o ne naviazané tri rady šnúry na prádlo. Doštičky práchnivelí, ohýnali sa, jednotlivé vrstvy

sa porozliepali, len-len že ešte udržiavali ťarchu mokrých šiat. Sedávala tam na stolčeku a prstami brnkávala po prázdnych šnúrach ako po strunách gitary. Najmä neskoro večer, keď na ozajstnej gitare už hrať nemohla kvôli susedom. Brnkala na šnúrach a gitarový sprievod cítila, počula v hlave. Inokedy, počas dňa, bolo príliš horúco pre vysedávanie na balkóne. Vtedy sedela v izbe na posteli, nohu si vyložila hore, na pripravenú deku, hrala a akordy sa rozlietali pomedzi hrmot áut, hukot lietadiel a švitorenie dažďovníkov.

Tých dažďovníkov bolo po celé leto neúrekom, zaplňali celý vzdušný priestor najmä v podvečerných hodinách a zavčas rána, keď prenikavým črri-črri ohlasovali svetu svoju neúnavnú prácu a obrovský hlad.

Príjemné bolo vyjsť na sklonku letného horúceho dňa na balkón a sledovať obratný, svižný lov týchto počerných stíhačiek. Aj ich frndžavý, úžasne rýchly prelet okolo balkóna. Na náprotivnom bloku boli na samom vrchu narobené desiatky drobných okrúhlych otvorov, asi špeciálne pre ne.

A tak si večer čo večer vyšla sadnúť na drevený stolík, oprela si chrbát o rozpálenú stenu a zadávala sa na nesporných pánov povetria, križujúcich oblohu, na ich roztvorené, skoro nehybné kosákovité krídla a krátke vidlicovité chvosty, na ich virtuózne manévrovanie počas letu a bystré vnikanie do otvorov susednej budovy, za ktorými hniezdili. Zvýšenú aktivitu mali najmä

pred blížiacim sa dažďom. Po každom uštipnutí komárom alebo odporným zabzučaním si s túžbou po sladkej pomste na ne spomenula a v duchu im zaželala dobrý lov. Dočítala sa o tom, ako ich šesťtýždňové mláďatá jednoducho vyskočia z hniezda a odletia si tisíce kilometrov rovno do Afriky, až po Madagaskar – odvtedy ich obdivovala ešte viac. Prečo sa ozaj sťahujú, či im nie je dobre po celý rok niekde v teplej krajine, pýtala sa neraz sama seba, ale zakaždým si odpovedala rovnako – pravdepodobne sa sťahujú preto, lebo sa sťahovať musia, akýkoľvek dôvod by na to mali.

Susedia zľava mali na balkóne klietku s papagájmi. Nebývala tam síce vždy, ale teraz bolo leto a oni si iste mysleli, že bude vtáčikom na balkóne veselšie, takže každý podvečer počula, ako sa balkónové dvere s vízganím otvorili a o chvíľku už bolo počuť zborové štebotanie anduliek.

Zaujímavé bolo to, že kým nemala túto polámanú nohu, poňatia o nich nemala. Párkrát sa pokúšala uzrieť ich, ale klietka bola zavesená na stene a nedovidela na ňu. Zaumienila si však, že akonáhle bude zas môcť normálne chodiť, pôjde ich navštíviť. Zatiaľ len súcítila s nimi, veď si aj ona pripadala v rovnakej situácii – zatvorená v klietke balkóna a izby mohla si len sama pre seba švitoriť a dúfať, že čas rýchlo uplynie a potom sa všetko zmení. Ozaj tým andulkám sa zvykne snívať o tom, že lietajú? Veď pravdepodobne nikdy voľne nelietali vonku, len v obmedzenom priestore klietky. No ani ona nikdy nelietala a predsa sa jej

neraz prisnilo, že môže lietať, lepšie povedané, že sa môže voľne vznášať priestorom.

Teraz však mala po to lietanie ešte ďalej. Dokonca na míle vzdialené jej bolo aj obyčajné vybehnutie po schodoch až po ich ôsme poschodie. Nad častým roztopašným vylezením po posledné, desiate poschodie a potom cupitaním naspäť po ich byt sa teraz len pousmeje.

Koľkokrát sa chichotala z trpezlivo čakajúceho dedka bývajúceho naproti, ktorý poslušne čakáva na výťah nahor, výťah nadol. Zakaždým ho nahlas pozdravila a prefrngla okolo neho, berúc schody po dva alebo po tri, so srdcom búšiacim v hrdle, doslova letela hore, aby ho potom, akože nič, čakala hore pri výťahu, aby sa mu len tak, ledabolo, mohlo znovu pozdraviť.

Ako sa dedko zakaždým zadivil, že ona je už hore, slabým, tichým hlasom ju pochválil, že je taká rýchla a zdravá a sťažka vydychujúc, hoci prišiel výťahom, pobral sa ku dverám svojho bytu, podopierajúc sa o stenu a zastavujúc sa po každých dvoch-troch krokoch. Tam sa ešte obyčajne otočil, pozrel na ňu a usmial sa. Ten figliarsky úsmev a veselý pohľad ani nepasovali k jeho hlboko zbrázdenej tvári, robili ho mlado-starým, ako ho v duchu nazývala. Vše ho sledovala, kým nemotorne nenašiel v taške zväzok kľúčov, zdvihol ruku ku svetlu, aby na kľúče lepšie dovidel, prižmúril oči a vyhľadal ten pravý, pomaly a pozorne odomkol dvere a vošiel, sticha ich za sebou zavrel a nikdy

ich nezabudol rýchlo zamknúť. Toto všetko je nateraz v nedozerne.

Po večeroch, keď sa konečne trošku ochladilo, vychádzala znova na balkón a brávala si so sebou aj tenkú posteľnú plachtu, aby sa v nej mohla ubrániť pred komármi. Naľavo i napravo mala široký výhľad na vzdialenejšie budovy, pred sebou zasa mala päť desaťposchodových blokov. Podvečerné šero jedno za druhým postupne rozveseľovali zažívajúce sa svetlá náprotivných okien.

Nikdy predtým ju to nezaujímalo, teraz už však s presnosťou vedela, že v prvej a druhej budove zľava musia byť nejaké firmy alebo kancelárie, lebo tam sa večer nesvietilo. Alebo neobývané byty. Keď zas bude môcť chodiť, pôjde si to overiť. Síce sem-tam sa aj niekde svietilo, ale nie každý večer.

Ostatné bloky zasa vyzerali ako vianočné stromčeky. Niekde sa svietilo stále a hlboko do noci, inde sa na chvíľku rozsvietilo a hneď zhaslo. Niekde bolo svetlo biele, inde žlté alebo pomarančové, niekde silné, inde ledva blikalo. V niektorých oknách bolo vidieť celú izbu, nábytok, pohyb ľudí, inde boli záclony alebo závesy hustejšie a pohyb sa dal tušiť len podľa mihotavých tieňov, žalúzie z iných okien dovoľovali len prechod úzkych pruhov svetla.

Sedávala tak na úzkom stolíku, s chrptom opretým o ešte stále teplý múr a rákala tie nástojčivé pohľady okien. Raz zhora, pekne po poriadku,

každý riadok zvlášť, až po prvé poschodie, potom zasa porátala zvislé pásy okien a porovnávala prvý výsledok s druhým. Ak nebolo veľmi neskoro, počet svetiel sa po prvom a druhom zrátaní veľmi neodlišoval. Ak už však bola neskoršia noc, mizlo stále viac svetielok, takže ak mala po prvom zrátaní v jednom bloku povedzme štyridsaťšesť svetiel, následné zrátanie už referovalo len o štyridsiatich dvoch, no a tretie len o štyridsiatich.

Vše si zaumienila, že vydrží na balkóne, dokedy nezhasnú všetky svetlá povedzme vo štvrtom bloku. Poslušne tak presedela hodinu, hodinu a pol, len tak mimochodom, ako maličké víťazstvo, zaregistrovala každé stmavnuté okno, pokým sa jej nezačínalo driemať. Vtedy zabudla na predsavzatie a doterigala sa do izby.

Ani potom však na svetielka nemohla zabudnúť, mihali sa jej pre zavretými očami dlho do noci, snažila sa ich porátať, ale sklzovali so jej všetky do jedného, to sa rozštepovalo na žalúzie s úzkymi medzerami, svetlá z tých medzier vychádzali a znovu sa spájali, kým sa jej nakoniec nepodarilo zaspáť.

Jedného rána sa zobudila na čudný hukot veľkých a určite ťažkých strojov. Ešte si zdiemla, ale ani po ďalšom zobudení hukot neprestal, naopak, zvýraznil sa a teraz bolo počuť aj pokrikovanie ľudí, iné než ruch obyčajnej rannej ulice.

Keď jej už zvedavosť nedala zaspáť, vyšla na balkón a zahľadala sa na čudo z ľavej, východnej strany, hneď za cestou, zo zaburineného veľkého

pozemku. Priestranstvo, na ktorom sa dovtedy nikdy nič nedialo, ak nebrala do úvahy šantiacich chlapcov pobežujúcich za loptou alebo potulných psíkov, sa odrazu zaplnilo kamióňmi, desiatkami kamióňov a maringotiek pomalovaných veselými obrázkami a veľkými nápismi. A ľuďmi, desiatkami ľudí pobežujúcich okolo tých áut.

Čo bolo na kamióňoch napísané, to nedokázala zistiť, pretože jej letné, už od včasného rána horúce slnko, zacláňalo výhľad rovno spoza tých kamióňov.

Jedno však bolo isté – kamióňy sa len tak rýchlo nechystali odísť. Ľudia z nich začali vykladať kopu vecí, jedni to všetko odnášali na jednu stranu, iní na druhú, až to vyzeralo ako v mravenisku.

Žeby sa tam chystali vystavať ďalší blok? Nič tomu nenaznačovalo, hoci toho priestranstva bolo akurát dost' na novú budovu. A, pravdupovediac, ani by sa tomu vôbec netešila, rada bola, že mala neďaleko domu aj kus ničoho. Kus trávinatej, zaburinenej zeme. Nie kus udržiavaného trávniku alebo starostlivo pestovaného parčíka, ako tomu bolo v centrálnych zónach mesta, ale kus obyčajného, voľného priestoru.

Keďže ničomu nechápala, vrátila sa do izby k svojmu už trojtýždňovému rituálu – rannej toalete, zdĺhavej a ťažkopádnej, potom príprave raňajok a raňajkovaniu, aby potom, už vyčerpaná, si mohla zasa na chvíľku ľahnúť a odpočinúť.

Trvalo večnosť, kým v kúpeľni vykonala všetko, čo považovala za potrebné. Teda potrebné

v tejto zložitej situácii, veď napustiť si teraz horúcu vodu až po vrch vane a voľkať si v nej, kým sa jej zachce, už vôbec nebolo možné.

Ledaže si mohla napustiť trochu vody, aj to len horko-ťažko, veď aj nakloniť sa poza umývadlo a dostať sa ku kohútikom bolo pre ňu veľkým výkonom, aby sa potom pomaly a mátožne dostala do vane, pravdaže, s nohou v dlhom a náramne ťažkom sadrovom obvaze vyloženej na kraji vane. Pritom si stále musela dávať pozor, aby sa jej tá noha nedajbože nezošmykla do vody.

Prečo to musela byť ľavá, a nie pravá? Hromžila v duchu pri každom kúpeli, veď takto to bolo oveľa zložitejšie, ľavá strana vane bola pri stene a tá noha v sadre sa z úzkeho okraja vane mohla ľahko skĺznuť. Ľahšie by to bolo bývalo s pravou nohou, tá by bola mohla voľne prevísať ponad okraj vane.

Skúšala si ľahnúť do vody opačne, s hlavou ku kohútikom, ale ani to nebolo bohviečo, nemala tam dost' miesta na hlavu a potom jej stápol celý chrbát. A tak si priniesla z knižnice poličku a položila ju naprieč vaňou, aby si na ňu mohla vyložiť tú nešťastnú nohu.

Teraz, leďva stihla vliezť do vane a vyložiť si nohu na tú poličku, začula z ulice mužský hlas zosilnený ampliómom. Zbystrila sluch a napála hrud', ale ani tak nerozoznala slová. Z izby bolo počuť hudbu rádia, ktoré nechala zapnuté, tóny sa miešali s reklamným pokrikovaním zvonku.

Okúpala sa a vyliezla z vane. Amplión medzičasom dávno zmĺkol, aj naň hneď zabudla. Ešte to potrvalo, kým sa dokázala obliecť a naraňajkovať. Keď odkladala zvyšky do chladničky, spomenula si na tie autá a kopu ľudí, takže vyšla na balkón. Slnko už bolo oveľa vyššie a ďalej. Podišla k ľavému kraju balkóna a nazrela ponad zábradlie. Ani sa nemusela namáhať zaostriť zrak, pretože teraz už mohla prečítať celkom jasne nápisy: CIRKUS.

Potešilo ju to. Odjakživa mala rada cirkusové vystúpenia, teraz však mohla prvýkrát sledovať, hoci zďaleka, dianie okolo toho všetkého. Pravda bola tá, že nevidela ktoviečo. Už síce rozoznala jednotlivé maringotky, veľiké klietky, aj pracujúcich ľudí. Nikto nepostával, každý presne vedel, čo má robiť. Cirkusový stan sa ešte síce ani nečrtal, no už bolo jasné, nielen podľa veselých nápisov, ale aj podľa rozloženia kamiónov, celkového pohybu ľudí, ako aj podľa krátkeho, no o to výstižnejšieho revu zvierat, že sa tu ide stavať šapitó.

Amplión ohlasoval túto nekaždodennú udalosť čoraz častejšie. Už podvečer bolo vidieť, že si tam každý presne poznal úlohu, pracovalo sa ako na mravenisku. Najprv sa rozzvučala rezká hudba. K veľkému stanu postupne pribúdali najprv malý kolotoč s rotujúcou platformou a drevenými koníkmi, potom strelnica, nakoniec veľký reťazový kolotoč.

Pritiahla si stolík až celkom na ľavú stranu balkóna, aby sa nemusela nakláňať postojačky. Celkom zabudla na podvečerný seriál, ktorý s obľubou sledovala v telke. Až keď muzika zatíchla a tma zahalila celé priestranstvo, dokrивkala do izby. Od toľkého sedenia v nepohodlnej polohe jej stúpili nohy. Tá zdravá, ale, čo bolo nepríjemnejšie, aj tá polámaná. Sadla si na kraj postele a ľahkými pohybmi prstov si v nej pomaly rozprúdila krv.

Do kalendárika si urobila červený krížik cez práve ubehnutý deň. Porátala dni po nehode, hoci dopredu vedela, koľko ich je. Porátala zvyšujúce dni do odstránenia sadry, hoci tiež presne vedela, koľko ich zvýšilo. Ešte stále nebola v polovici intervalu, hoci to najt'ažšie dúfala, že už má za sebou.

Keď sa dostala z nemocnice domov, chcela najprv na všetko zabudnúť. Chcela len mať pokoj od všetkých a od všetkého, využiť čas ležania, ktorý aj tak nemala veľmi čím iným vyplniť, na čítanie. K posteli si nakopila tucet knižiek, ktoré už príliš dávno čakali na ňu v knižnici. Čím viac sa však snažila pohrúžiť do čítania, tým častejšie si uvedomovala, že síce pohľad jej behá po riadkoch, ale v mysli sa jej vybavuje tá istá hrozná scénka – rútiace sa červené auto, šmyk, obrovský tresk a betónový stĺp mihajúci sa vzduchom, spod ktorého nestihla uskočiť.

Keď to nefungovalo s čítaním, vyskúšala televízor, notebook a rádio. Všetko jej však odpútalo pozornosť od bolesti, bezmocného hnevu

a stále sa vracajúcej spomienky na ten moment len za príliš krátky čas.

Až kým sa raz neopovážila vyjsť na balkón. Na ten istý balkón, ktorého dvere predtým neotvárala niekedy aj za týždeň, veď nemala rada pohľad z výšky, a už vôbec nie pohľad na sídlisko, jeho vysoké šedé bloky jeden ako druhý, sivú dlhočiznú cestu plaziacu sa spoza ľavej strany balkóna a zaprášené autá. Načo by potom aj vychádzala na balkón, keď tam nič nie je, čo by ju mohlo zaujať. Prach, hluk a sídlisková atmosféra ju nezaujímali.

Tentoraz to však bolo celkom inakšie. Uvedomila si, že okolo balkóna preletávajú veľmi svižné vtáčiky. Predtým sa vždy domnievala, že sú to lastovičky. Až teraz, keď sa na ne lepšie zadívala a lepšie sa započúvala do ich švitorenia, uvedomila si, že to nemôžu byť lastovičky z jej detstva, z hniezd vystavaných všade okolo jej domu, podľa ktorých letu starší ľudia neomylné predpovedali blížiaci sa dážď. Až teraz zistila, pravdaže, pomocou internetu, čo sú to zač a zostala veľmi prekvapená, že to, čo dovtedy považovala za lastovičky, sú vlastne dážďovníky.

Rovnako pozorne si začala všímať aj tak často preletujúce lietadlá. Uvedomila si, že to, čo považovala predtým za vzdialené explózie, boli vlastne aerodynamické tresky cvičných nadzvukových stíhačiek.

Len teraz si začala všímať, že obloha okolo balkóna je rovnako obrovská a krásne modrá ako tá

z dediny jej detstva. A obláčiky, pravdaže, v týchto horúcich dňoch také zriedkavé, že vytvárajú rovnako úžasné obrázky. A vtedy zabúdala na neohodu, na bolesť, na nemocnicu.

Už je dobre po polnoci. Cirkus určite nezačne svoje predstavenia odzajtra, ale zasa určite ich skončí skôr, než sa ona bude môcť zbaviť sadry. Takže sa nebude môcť zúčastniť, ani len priblížiť k nemu, dokonca ani vyjsť z bloku a pozrieť si ho z druhej strany ulice. Ale určite sa bude môcť každý deň zadívať na to, ako napreduje montovanie a príprava, na hlúčky zízajúcich detí, aj na prelietajúce dážďovníky a lietadlá. Veď teraz má svoj voľný kúsok priestoru.

Hviezda

Je tmavá noc vonku aj vnútri. Do úzkeho priezoru poodchýlených okeníc vhupla hviezda. Ustrnuto ju sledujem, pokým ma nezačnú štípať oči. Privriem jedno oko. Je tam. Otvorím ho a zatvorím druhé oko. Jej blikot už tam zrazu nie je. Roztvorím oči a snažím sa znehybnieť. Hviezda sa medzičasom posunula trošičku bližšie k pravej okenici. Ale nie rovnomerne. Jej svetielko sa placho trepoce, poletuje, kmitá na všetky strany. Ľavou rukou si opatrne pritiahnem deku až po nos. Hviezda sa pomaličky, nenápadne blíži k pravej okenici. To Cháron ju preváža na svojej loďke čierňavou. Do nebička. Do peklíčka. Odrazu hviezda zmizne z dohľadu, ale zapiští mi tesne pri uchu ako komár. Vtiahnem sa celá pod deku.

Rituál

Dvadsať rokov mu trvalo, kým si to docela uvedomil. Dve desaťročia bez ústupkov, či priestupkov, zato však preplnené hustnúcou dychtivosťou po samostatnosti. Po ústraní len na prvý pohľad pohodlnom, vskutku samoúčelnom. Dvadsať rokov odmietania pospolitosti alebo nanajvýš jej vnímania prizmou svojej zarytosti. Všetko schválne – počiny, gestá, slová. Úlomky slov, pohľady. Naštrbené pohľady, naštrbené slová, zababušené v nepriestrelnej kabanici.

A to všetko kvôli svojim zásadám, ktoré vždy považoval za nesporné. Všetky tie roky ubehli rovnako ako jeden rok, ako jeden mesiac, ako jeden deň. Stále dookola to isté, kolobeh princípov ponímaných okolím za nevraživosť. Zdalo sa, že nič nenaruší jeho pomery k vonkajšku i vlastnému vnútrajšku.

Lenže všetko, čo zrie, raz aj vyzrie, nadíde vrcholný čas jeho vývinu. Z ničoho nič sa mu samotok myšlienok pristavil a potom závratne rozkrútil. A náhle bolo všetko iné, zaplavil ho dobrý pocit, akoby si bol vyčistil ubabrané okuliare a odrazu zistil, že už nemusí škúliť, môže pozrieť na svet naplno a uvidieť mu sýtejšie farby a jemnejšie kontúry.

Po dvadsiatich rokoch odrazu pochopil, že rituál, akokoľvek honosný pre svojich prívržencov, sa stáva fraškou pre nezasvätených. Alebo, schúlený v habite všednosti, zgrambľavieva.

Valaška pri boce

Skončila sa hodina hudobnej výchovy a všetci sme s krikom vybehli z triedy na dvor. Prestávku bolo potrebné využiť na sto percent a to by sa bez veľkého vresku a pobehovania nebolo mohlo podariť. Vyštverali sme sa na kopy dreva, ktorá sa stala našim obľúbeným miestom na lozenie už v momente, keď ju chlapi v mastných montérkach pohadzovali z voza. Posadali sme si, ktorý kde. Vlastne posadali sme si najmä my, dievčatá, pretože časť chlapcov utekala za dreváreň, kde boli skryté ich tajné zbrane – prútičky, skalky, paličky, s ktorými sa hrali o zbojníkov či vojakov. Skrývali si ich aj pred učiteľkou, ale hlavne pred nami, dievčatami, ako najväčší poklad. Pre nás zasa bolo oveľa zaujímavejšie sedieť na siahovici a rozprávať sa. Učiteľka nás práve naučila novú ľudovú pieseň, *Hej, musel by to chlap byť*, tak si ju niektorí ešte pohmkávali.

- Čo je to *pribotať*? – spýtala som sa spolužiačku, s ktorou som sedávala v tej istej lavici.

- Ako?

- *Pribotať*.

- Prečo? Nevieť.

- To je voľačo ako svietiť?

- Nevieť, možno. Kde si to počula?

- A čo, ty si nepočula?

- Ja? Nikdy.

- Čo táraš, veď sme to celú hodinu vyspevovali.

- My sme to vyspevovali?

- Áno, a či sme nespievali, že *valaška priboce*? *Valaška priboce, len sa tak ligoce, klobúčik vybíjaný!*

- Ti šibe, či čo? – rozosmiala sa spolužiačka.

- Zle si rozumela. Veď to vôbec nebolo, že *valaška priboce!*

- No a ako to potom bolo, keď si taká múdra?

- To bolo, že *valaška pri boce!* Čo, ty nevieš, čo je to *boca*? *Boca je krava! Valaška je pri krave!* Aj môj apouka tak vravia na kravu, že *boca, bocika*.

- Ahá, tak už teraz rozumiem.

Odzvonilo na hodinu a my sme sa vrátili do triedy.

Budík

Raz som za sebou nechala otvorené dvere. Nazdávala som sa, že ti začujem kroky, ktoré by ma pristavili. Ale dod'aleka som počula len vízganie pántov, kým sa dvere pomaličky samy neprivreli. Bola čierna noc a vízganie bolo ešte černejšie a hrozivejšie, počula som ho dlho do noci, pomedzi hlaholenie zvonov ráno o štvrtej. Počula som ho spod zavretých viečok, ku ktorým si neprichádzal. Počula som ho spod zovretých dlaní, v ktorých som si ukrývala nevyslovené slová. Tvoja neprítomnosť bola obrovská, skoro väčšia než moje čakanie. Zaplňala mi oči páliace od nespánku, zaplňala mi ramená schúlené do objatia. Prelietala mi pomedzi vlasy a šepkala mi na pery zhrdzavené vyznania. Chcela som sa za ňou načiahnúť a odplášiť ju, rozfúknuť do hmlistého brieždenia, ale tvoja neprítomnosť bola hustejšia ako hmľa za oknom, plnšia ako moja nemohúcosť vydržať čakať. Potom zazvonil budík.

Tichý večer

Rozprávať by sme neboli mohli, ani keby sme boli chceli. Ticho nás prikrývalo, gniavilo celou svojou slizkou, väzkou váhou a stláčalo nám každú onakvejšiu či vzácnejšiu myšlienku ako obrovskou celtou šiatra, ktorý budúci svadobníci rozvinú naprostred ulice pre blížiacu sa svadbu. Ako *poňvou* šiatra, do ktorého sa má vmestiť dvesto svadobníkov, plus muzikanti. Plus dlhé drevené stoly a dlhé drevené lavice. Vlastne ani nie lavice, len po dve obyčajné trojnohy, na ktorých leží doska prikrytá doma tkaným handrovým pokrovcom. *Stroškou*. Lavice musia byť dosť dlhé, aby sa na každú zmestilo sedieť desať ľudí. A ešte v šiatri musí zostať dosť miesta aj pre tanec.

Ja som sa ocitla pri tebe, zraniteľná a vyľakaná, učupená pod celou tou ťarchou. Ešte aj zem pod nohami sa mi zdala šmykľavá, musela som sa zachytávať o vyčnievajúce koreňky a zabárať nechty do kyprej pôdy, aby som sa nezošmykla.

Zažiadalo mi spýtať sa ťa hocičo, otvoriť ústa, vydať čo len hlásku, hoci som nesmela klásť žiadne otázky. V akej reči by som aj bola mohla rozprávať, keď ticho bolo mocnejšie než ja, mocnejšie než my všetci dokopy a prikrývalo aj nás, aj naše slová... Cez vzácne štrbinky svetla som vše zaškúlila na teba, zmietajúceho sa pod tou istou ťarchou desivej nemoty.

Neboli by sme mohli rozprávať, ani keby sme boli popodvihovali plachtu ticha na okrajoch a popodopierali ju kôlmi. Mlčvota nadobudla tvar našich tiel a rozhostila sa nám po celej pokožke. Svadobníci si už nachystali žrdky a laty, spoločnými silami zdvihnú šiator a povrazmi ho upevnia.

Keď sa ticho začalo pomaličky dvíhať, my sme začali vyrastať z tíšiny ako z detstva. Najprv nám zapukali zmeravené kĺby, potom začali šaty praskať vo švíkoch, až zatým sa uvoľnili mliaždené plúca a hlasno sa nadýchli. Výdych a zasa vdych. A potom smiech, nestrojený a odpúšťajúci smiech.

Detail

Apko sedí uprostred. Všetko na ňom prezrádza dôstojnosť a vzbudzuje rešpekt. Stolička, na ktorej sedí s prekríženými nohami, je parádna, vyrezávaná, ozdobená. Apko má vlasy vyčesané nabok, vysoké čelo a múdry pohľad. Fúzy sú vykrútené nahor ako prevrhnuté polmesiačky. Krk mu až pritesno obopína biela košeľa, golier ho iste omína, lebo ten najhornejší gombík vyzerá zapnutý nasilu. Roztvorené pásikavé sako má dva rady lesklých kovových gombíkov. Pod sakom je vesta z rovnakého materiálu, všetky gombíky má zapnuté. V pravej ruke, na kolene, apko drží Bibliu. Ľavá ruka je prázdna, uvoľnená. Tmavé nohavice vchádzajú do vysokých vyligotáných čižiem.

Za apkom stojí vzpriamene jeho žena v čiernom čepci. Vlasy má vpredu prísne rozdelené pútcou napoly. Má prísne čelo, prísne obočie, prísny tenký nos a prísne zovreté tenké pery. Veľký čierny strapcavý ručník má prehodený okolo krku ako šál, ale vpredu jej je prekrížený a vzadu na páse zaviazaný, takže jej skoro úplne zahaľuje čiernu hodvábnu blúzku, z ktorej vidieť len manžetu pravého rukáva. Nevidno, ale možno vytušiť, že za pásom opatruje veľký kľúč od komory. Možno ani nie, ale tvári sa tak.

Tiež za apkom, ale z druhej strany, stojí dcéra, dvadsaťpäť, možno dvadsaťsedemročná. Je nižšej postavy než mama, vlasy má skryté pod

čipkovaným čepcom. Aj ona je celá v čiernom, ibaže, na rozdiel od matky, nemá ručník. Vidieť jej ľavú stranu blúzky, ľavá ruka jej voľne ovísa popri širokej nazberkanej sukni. Tvári sa vážne, až prívážne, čelo má zvráštené viac, než by sa to od takej mladej ženy očakávalo.

Po apkovej pravej strane, vedľa vyrezávanej stoličky, je drevený hojdací koník. Sedí na ňom asi päťročný chlapček. Je nakrátko ostrihaný. Takmer dohola. Vážne ústa má pevne zovreté. No oči nie sú jeho. To nie sú oči päťročného dieťaťa, ale oči dospelého, zostarené chudobou a ťažkosťami. Koníkovi chýba pravé ucho a farbu má celkom dopukanú, miestami opadanú. Chlapček má na sebe pepitavú košieľku, hrubý štrikovaný sveter a tmavé nohavice.

Dolnú časť fotografie možno len predpokladať, lebo je zakrytá zrobenou mužskou rukou. Ruka leží na károvej deke, vedľa nehybného tela.

- Ujo, tu máte obed, poďte jesť, kým vám nevychladne, - ozve sa naraz teplý sestričkin hlas.

Ruka sa pohne a fotografia vypadne na vyleštenú nemocničnú dlážku.

Dialóg o jari

Stretla som ju pred potravinárstvom, práve vychádzala a prekladala si igelitku z jednej ruky do druhej.

- Cítiš, prichádza jar, - vraví mi a naširoko sa usmieva.

- Ahoj, - odpovedám pozdravom. – Aká jar, veď je ešte len polovica februára.

Štíhla päťdesiatnička, až príliš tenká na svoj vek, zozadu by si jej nehádal viac než tridsiatku. Odfarbené krátke vlasy má ostrihané asymetricky, na ľavej strane jej siahajú skoro po plece.

- Prichádza jar, - opakuje si svoje a zatvára zips na kabelke. Na bledých lícach badať tmavé fliačky a na krku jej poskakuje žilka.

- Podľa čoho to vidíš? – pýtam sa bez záujmu, ale niečo povedať musím, keď tam len tak postávame a zavadzujeme vchádzajúcim kupujúcim. Okrem toho vidím, že čaká na moju otázku.

- No, vieš, ono je to takto, - navidomoči ožije a líca jej odrazu očervenejú. – Musíš si pozorne všímať oblohu, ale aj vtáky, stromy, všetko. Hlavne však oblohu.

Rozpráva oduševnene ďalej, rozkladá rukami a nakláňa sa ku mne. Zakaždým sa trochu odtiahnem, ale ona hneď pricupitá bližšie.

- Mhm, máš pravdu, - zamrmlam a prikývnem.

- Však mám pravdu? – zažiaria jej oči zadost'uchinením.

- Áno, tak je, - pritakávam a v duchu počítam nákupy. Čo som to ozaj ešte chcela?

- Vieš aspoň, aký je rozdiel medzi jarným a jesenným presádzaním kvetov?

- Nie, neviem, nikdy som to nechápala...

– odpovedám, hoci na pokračovanie absolútne nie som zvedavá. Nie a nie si spomenúť, čo som to ešte chcela kúpiť.

- Veci sa majú takto: kvety musíš povinne presádzať len a len na jar. Ale nie hocijako, aj v tom je fígel'. Raz môžem prísť k tebe, ukážem ti.

- Dobre, keď budem chcieť presádzať kvety, určite ťa zavolám. „Maslo!“ – spomeniem si odrazu.

- Lenže neotálaj, teraz je najvyšší čas. Vidíš tie oblaky?

Nevidím, pretože pozerám nižšie, hľadám záchranu. Z potravinárstva vychádza hrba neznámych ľudí.

- Ahoj Lenka! – zbadám naraz spoločnú známú a šťastne sa jej usmejem.

- Ahojte, - pristupuje Lenka.

Rýchlo sa odporúčam a nechávam maslo maslom, ved' aj zajtra je deň. Radujem sa, že môžem ubziknúť. Za chrptom ešte začujem:

- Cítiš, že prichádza jar?

O zelenej

Od chodníka až po oestu zahaľuje celú ulicu svieža sýtozelená farba. Takisto aj na náprotivnej strane, aj všade, kam len oko dovidí. Azda je ľudom aj ľúto skosiť tú mladuškú trávu hneď teraz, keď sa jar ešte len začína ozývať po toľkomesačnej zimnej chmárave. Nech si len rastie, najprv nech trošku zbujnie. A tráva sa svojím chlorofylom pýši každým dňom viac. Strany zelených si teraz veru prídu na svoje. Ale aj žabky, môžu si v tráve voľne poskakovať, nikto ich nezbadá. No ani mimozemšťania by si nemali nechať ujsť príležitosť, ved' by sa v tej nekonečnej zeleni mohli celkom ľahko kamuflovať. Ani len pohybovanie anténiek by si nikto nevšimol. Lenže čo ak ani oni nedopatrením nespozorujú žabky? To je síce málo pravdepodobné, pretože ich šéfi iste neposielajú na také dôležité výpravy po vesmíre neskúsených chlapíkov. Zelenáčov. Aspoň nie na Zem. A majú na to vážny motív. Príroda na Zemi je hlavne zelená. Nuž a ich zelenáči sú iste fialoví, ved' predsa fialová je doplnková farba zelenej. A čo už len nájdete na Zemi fialové? Taktiež by nám sem nemali posielat' neprajníkov. Hneď by sme ich identifikovali. Ved' oni, už svojou podstatou zelení, iste od závisti neozelenievajú, ale ofialovievajú. Je málo pravdepodobné, že ich od závisti rozpučí, ved' ktože už len videl rozpučeného ufónika... Alebo možno vôbec neovládajú chameleónske

taktiky ľudí a ostávajú zelení natrvalo. No ako to vyzerá s ich ovocím? Ako si ozaj karhá ufónska matka svojho lapaja? Netrhaj tie slivky, ešte sú celé fialové!?! Vydrž, kým ozelenejú?! Takže, dedinčania, dávajte si pozor. Hlavne teraz, na jar. Človek nikdy nevie, do koho narazí, ak pobehuje bezhlavo po čerstvej tráve. Ale aj mešťania by mohli byť ostražitejší, aspoň na križovatkách. Aj keď majú na prvý pohľad zelenú, nikdy si nemôžu byť istí, či tam nie je náhodou schúlený ufónik.

Zatmenie Slnka

Dnešný deň patrí medzi tie mimoriadne významné. Aspoň pre astronómov a amatérskych astronómov. Čiastočné zatmenie Slnka. Nazrela som cez kuchynské okno, ktoré je ako jediné z nášho bytu nasmerované na juh. Od rána bola celá južná časť zahalená do hustého šedého oblaku, sem-tam popretínaného náznakmi vyjasnenia, ale tie zakaždým trvali len pár okamihov a zasa sa celá obloha zaodiala do tmavosivého, skoro čierneho závoja.

Vystrčila som hlavu von oknom. Keby na ulici, práve pred mojím oknom, nezastal učmudený kamión, nedialo by sa naokolo úplne nič. Ba predsa. Mačka, ktorá si dovtedy lebedila na mäkkej stoličke vedľa mňa, zdvihla hlavu, nastražila uši a zavetrila. Dvere na kamióne sa s hrmotom roztvorili a šofér v umazaných montérkach zoskočil na cestu. Až to duplo.

Mačka sa prudko zdvihla, nastražila uši ešte viac a zadívala sa na mňa. Lepšie povedané, cez môj ľudský svet sa zadívala do svojho mačacieho sveta. Skonštatovala, že žiadne dôvody na nepokračovanie spánku nie sú, tak sa s bezstarostným výrazom roztiahla, prehla chrbát, narovнала sa, potom sa skrútila do kľbka, pooblizovala si ňufáčik a privrela oči.

Chlap v montérkach zahrešil a vytiahol spoza sedadla starú školskú tašku, previazanú

zodratým koženým opaskom. Asi medzičasom, kým sme sa s mačkou navzájom obzírali, zistil na aute dáku vadu. Otvoril tašku, čupol si do trávy vedľa cesty a začal sa v nej prehrabávať. Postupne vyberal väčšie, aj menšie vidlicové kľúče, imbusové kľúče, kombinované kliešte, nožnice na plech, skrutkovač, ale s ničím nebol spokojný, nakoniec vysypal obsah celej tašky do trávy a znovu zahrešil. Vstal, podišiel ku kabíne, nazrel dnu a načiahol sa za malým čiernym kufříkom. Otvoril ho a vybral z neho sadu hlavíc. Zasa sa vrátil ku kabíne a vytiahol kladivo. Všetko si pekne porozkladal na trávě, vytiahol cigaretu, zápalky, a začal fajčiť.

Keď ma už omrzelo sledovať ho, zavrela som okno a pozrela som sa na hodiny. O desať minút bude zatmenie maximálne, 78-percentné. Býva to raz za kopu rokov. Šedý oblak sa rozprestrel, už zakryl ako vejár celú oblohu, teda aspoň časť viditeľnú z môjho kuchynského okna. Začala som umývať riad, štrngla som tanierom.

- Aj mne sa ujde? – vymrštila sa mačka zo stoličky, ale vzápätí zistila, že sa nič zaujímavé nedeje, tak s ľútosťou vyhupla naspäť, obrútila si chvost okolo stočeného tela a naširoko zazívala. Potom zamlaskala, zatvorila oči a už by ju nič na svete nebolo vyrušilo zo spokojného leňošenia.

Znovu som mrkla na hodiny, zatmenie už bolo maximálne. Vykukla som von oknom. Medzičasom obloha očernela ešte viac a navyše začalo popŕchať, šofér si s hrkotom nahádzal kľúče do tašky, zatvoril ju, opásal remeňom, pritiahol.

Pobehol ku dverám, vyhodil tašku na pravé sedadlo, nasadol a s rachotom naštartoval. Z výfukovej rúry sa vyvalil čierny dym, a tak som rýchlo zatvorila okno, lebo smrad dorazil až ku mne.

Cédečko, ktoré som si od rána prichystala na sledovanie Slnka, som uložila naspäť do obalu a vrátila na poličku. Mačka už mala hlávku prikrytú pravou prednou labkou. Zadnými labkami jej pošklbkávalo, ktovie, čo sa jej už snívalo. Veď sme práve obidve zažili mimoriadne významný astronomický úkaz.

O knižkách

Žiadnej knižke nechcem nič zazlievať, ale priznávam sa, že nie všetky prečítam od začiatku do konca. Mnohé sú nevrlé, bolestné, iné zasa priveľmi rozžiarené. Niektoré sú príliš vláčne, zakríknuté, iné priam plytvajú hrozivými slovesami. Akciou, hurhajom, oplzlosťou. Nemám rada ani tie podfarbené nechutnými úškľabkami, ktoré sa pretŕčajú pred čitateľom ako lacný tovar pred gazdinkou na trhovisku.

Niektoré sú v podstate mierumilovné, začínajú obozretne, ako piatacka slohová práca. Potom akoby sa aj zápletky chystala napredovať po črepinách, chceli by aj dačo povedať, ibaže mi nepovedia veľa. Áno, majú pravdu, opisujú naozajstný život, plynúci v priemerných dimenziách. Musím s nimi súhlasiť. Ale po ich prečítaní nezostáva vo mne nič.

Niektoré vo mne, naopak, uviaznu a nemôžem sa ich jakživ zbaviť. Tamdolu sa potom znepokojivo zasadia ako tiene a jednodajne robia prieky, dobiedzajú, vymáhajú si pozornosť. Zoznámenie s nimi je vždy zvláštne, ťaživé, potom zasa dočítanie nasiaknuté bolesťou. Dokonca aj neskoršie, keď ich mimochodom uzriem na polici, ubolia mi pohľad.

Iné zasa rozpútajú požiar a unáhlene sa poberú k núdzovému východu. Vzblknutý oheň dychtivo zahryzuje do každej novej strany, takže

skoro sa mu sánky potrhajú a uhasne sám od seba, ledva sa zmôže na zamávanie na rozlúčku. Obyčajne ako prídu, tak aj odídu.

Niektoré vo mne zacinkajú ako krištáľový zvonček, rozosmiate zaspievajú a potichunky, akoby sa nič nebolo stalo, sa po špičkách vzdialia ako balerínky. Len ich úlomčekom sa vo mne zostávajú trblietať dlho do noci.

Daktoré si ma najsamprv opatrne poobkukávajú, kým sa opovážia skutočne uprieť na mňa pohľad a rozhrnúť mi útle stebielka citlivosti. Šepnú, zaváhajú, či by mali so mnou naozaj nadviazať rozhovor. Tieto si musím vymlčať, kým mi, cieľavedomo a trpezlivo, evokujú patričnú náladu. Takéto knižky sa nikdy nepotrebujú uchýľovať k strhujúcemu deju či k zvráteným opisom. Im postačí zapáliť plachý plamienok, ktorým mi dokážu zohriať celý večer.

Sú aj knižky o strmhlavom lete, o zložitých ľudských osudoch, o húževnatom, vytrvalom zápase, dramatických udalostiach a o nových pohľadoch na doterajší život, ktorý sa nakoniec zakaždým podarí zmeniť k lepšiemu. Revalvácia hodnôt je v nich na čestnom mieste. Tieto sa mi kopia na nočnom stolíku a čakajú na môj zriedkavý pracovný zápal, aby som ich zozbierala a odniesla naspäť do knižnice.

Už po dvoch stranách či dokonca po dvoch odsekoch s určitosťou viem, že nikdy nedočítam ani knižky s napínavou dejovou zápletkou a nelichotivými priznaniami, preplnené náruživými

hrdinami stretajúcimi chtivé hrdinky. Alebo knižky nabité výbušnou zmesou, s roztrasenými myšlienkami vytryskujúcimi na povrch každej strany, s nemilosrdnými rozsudkami a bezuzdnou zlosťou, so strachom skríženým so zúrivosťou. O ich tremolo taktiež nestojím.

V iných však od prvej strany vytuším, že mi bol zoslaný nevýslovný dar. Priznávam sa, že tie sú mojím najobľúbenejším čítaním. Tieto mi privolia prestúpiť subtílnu hranicu medzi citom a myšlienkou, ani jednu, ani druhú však nevykryštalizujú, nevyjasnia. Ani to nemajú v úmysle, nechávajú všetko na čitateľovu vnímavosť. Ony len v ňom vzbudia zvedavosť, možno úžas a zdvihnú ho z dna všednosti, v ktorej je pohrúžený, aby ho potom vymrštili nad hladinu. Zjednotím sa s nimi a spolu prekráčať pol sveta. Aby niekde, za siedmymi horami, za siedmymi dolami takpovediac zaprosili: Vyslov ma! a vtedy sa moja sťahovavá duša s nimi do sýtosti vyrozpráva, potom sa v nich uhniezdi a spokojne zaspí ako mačiatko v teplej dlani.

Akákoľvek by však kniha bola, nemala by mlčať, ale viesť s mojou dušou neprestajný dialóg.

O spomienkach

Čoraz nástojčivejšie a čoraz častejšie prieniky mojej nespavosti do nočných tiem mi pomohli nazrieť za oponu rutinne pretekajúcej každodennosti a dôkladnejšie sa zaujať jej obsahom. Obrazy mi prebleskujú pred očami, poletujú alebo sa len mihnú a zaniknú. Slová, sentencie, aj to nedopovedané, naznačené či len tušené, vážne reči, aj pichľavé rečičky sa blížia, aj vzd'alujú. Len za tým zapamätaným sa môžem načiahnúť, len to mi nikdy nie je príďaleko. Pomedzi míľniky zabudnutia, ktoré bývajú naukladané akosi stále hustejšie, zakaždým môžem zahliadnuť a zdakade aj uchopiť spomienky, jedny ešte celkom čerstvo vylihotané, iné už dávno v šedom pláštiku.

Niektoré sú nenápadne schúlené do kľbka, ale vtedy, keď je úsvit ešte v nedozerne, si ich môžem poodvíjať ako Ariadninu niť a doriešiť aj to, čo vyzeralo za dňa nevyriešiteľné. Iné sa rozhojdávajú na šnúrkach visiacych z klenby hviezdnej oblohy, musím sa za nimi rozbehnúť. Keď sa mi aj podarí dolapiť ich, tie najrozmarnejšie mi v hrsti vybuchujú ako ohňostroj, vzplanú a priblížia mi obraz, ktorý sa vzápätí vytratí, musím za ním šmátrať v mojich najtemnejších dimenziách, ale aj tak sa ten obyčajne vytratí do nenávratna.

Zavše predstierajú, že sa zatúlali v meandrách konkrétosti a keď ich objavím, zhorknú ako lož. Niektoré sú na dotyk príliš horúce,

načim ich obmurovať šamotovými tehľami, pretože by sa mohli ľahko vznietiť a potom ma spaľovať dňomnocou.

Iné sa rozdvajujú podľa mojej okamžitej nálady a pomedzi otvárajúce sa trhliny preteká raz slad, raz blen. Mohlo by to azda byť aj náznakom môjho dvojboja, z ktorého sa nemôžem vymaniť? Doktoré plávajú v najtmavších hĺbinách a vôbec nedávajú najavo, že by mali záujem o konverzáciu so mnou. No už neraz som zistila, že ich možno privolať len na vábivú návnadu, na moje oneskorené priznanie samej sebe. Vtedy sa vymrštia na povrch a šplechnú mi do tváre nevyslovenú výčitku...

Viaceré mi siahajú až do samého jadra, k nim sa zatiaľ nemôžem dostať, hoci tie najväčšmi špejú. Najprv sa musia rozjatriť, dorásť na hmatateľné výkriky, aby až potom vytiekli na povrch.

A ešte je medzi nimi jedna, posledná kategória. Tie najnútornejšie z nich prináležia jedine mne, sú mojou duchovnou súčasťou a nikdy, žiadnym priesorom, sa na povrch neprevlečú.

Vzorné správanie

- Dobré ráno! – začul Móric nad sebou cudzí mužský hlas. Skôr než otvoril oči, chcel sa k hlasu pootočiť, ale prudká bolesť mu to nedovolila. Otvoril oči, ale od toľkého svetla a beloby ich musel zaraz zatvoriť.

- No, ako ste sa vyspali? – pokračoval hlas privetivo.

Móric teraz už naozaj otvoril oči. Nad ním sa skláňal neznámy muž v bielom plášti.

- A vy ste kto?

- Doktor Breznický. Ste v nemocnici, spomínate si?

Pravdaže si na nič nespomínal. Alebo vari... no, niečo sa mu marí... áno, priviezla ho sanitka... ale prečo? Silné pálenie pravého ramena mu však hneď všetko pripomenulo. Prizrel sa lepšie a zistil, že má celú pravú ruku obviazanú. Aj ľavú, ale nie celú. Len po zápästie. Otvoril ústa:

- Áno, áno, vianočný stromček... – zastal, pretože ho silne zaboľel zub. Zastonal.

- Spomínate si, čo sa vám vlastne stalo?

- Najprv som ozdoboval vianočný stromček, - začal Móric. Potom sa zháčil a poodhrnul paplón. Aj na ľavej nohe mal obväz až po členky. Prevrátil oči a zakryl sa naspäť.

- Potom som stúpil na sklenenú guľu. Úlomky mi z chodidla povyberala manželka pinzetou, obviazala a zvadila sa so mnou.

- Prečo?
- Lebo chcela, aby som prestal, stále opakovala, že všetko dokončí sama.
- Ale vy ste pokračovali.
- Pravdaže... Potom som chcel opraviť dekoráciu, ale potreboval som k tomu skrutkovač.
- No a?
- Aké no a? Skrutkovač bol v garáži a ja v predsieni. Ako som mohol ísť po garáž, keď som mal pokrývané chodidlo? Pomohol som si nožikom.
- Aha, a vtedy ste si pokrýjali ľavú ruku...
- Správne. Manželka mi vyčistila ranu a obviazala ju. Potom sa so mnou zvadila, lebo zas nástojila, že dokončí sama.
- Ale vy ste necheli prestať. A čo ten vylomený zub?
- Nuž čo som mal robiť? Chcel som ju udobriť a ponúknuť ju pivom.
- Lenže ja ešte stále nerozumiem...
- No ako som mohol otvoriť pivo jednou rukou, keď druhá ma bolela? Otvoril som fľašku ústami.
- Aha, teda tak. A potom ste sa zvadili s manželkou, lebo vás nechcela nechať pokračovať.
- Ó, nie, ja sa s manželkou toľko nevadím. Chcel som pokračovať a keď mi to nechcela dovoliť, rozhodol som sa spraviť jej radosť.
- Ako?
- Nuž, chcel som si vyskúšať pulóver, ktorý mi darovala pod stromček.

- Tak toto už naozaj nechápem... – povedal lekár po chvíľke mlčania.

- Čo nechápete? Zabudol som, že v pravej ruke držím zapálenú cigaretu...

- Aha, tak odtiaľ tie popáleniny! Teraz už všetkému rozumiem, - dodal doktor a pobral sa k odchodu. Pri dverách zastal a obrátil sa k Móricovi:

- Ešte mám jednu-jedinú otázku... prečo ste nenechali všetko stranou a neľahli ste si radšej? Prečo ste toľko nástojili, že všetko dokončíte vy?

- Ako prečo, pán doktor? Chcel som byť predsa užitočný!

Sekvencie

Zobudil sa s čudným pocitom zažitia niečoho neslýchaného, nevidaného. Dlhو sa snažil spomenúť si, čo sa mu to len mohlo snívať, už-už na to prichádzal, ale sen spätkoval, otáľal s vyjavením. Pokúšal sa nájsť si tú najprirodzenejšiu, najlepšiu polohu a prevracal sa na posteli s dúfaním, že znovu zaspí a sen bude pokračovať. Ale čím viac podliehal vzrušeniu, že sa mu podarí pozliepať roztrhaný sen a rozlúštiť jeho posolstvo, tým viac sa prebúdzaľ a čochvíľa otváral oči. O krátky čas už sledoval celkom bdelym a sviežim zrakom svet okolo seba, ale posekané sekvencie sna, ktorý ho tak rozochvel, mu ešte stále pochodovali pred očami. Dokonca mal dojem, že niektoré jeho dávne zážitky sa v ňom odzrkadľovali, útržkovito v ňom spoznával aj celé vety či výrazy tvári ľuďi, s ktorými v minulosti komunikoval, akoby si v ňom rozpomínal na tie najrelevantnejšie myšlienky a pocity, s ktorými sa v poslednom čase pasoval. Vedel, že ak si na sen nespomenie, bude ho to moriť celý deň. Kým sa varila káva, prechádzal sa hore-dolu po kuchyni a snažil sa nájsť aspoň nejaké kľúčové slovo alebo hocijaký detail, o ktorý by sa mohol zachytiť. Káva bola silná a horká, naschvál, aby mu pomohla intenzívnejšie rozmýšľať. Pomaly usrkovaľ a cítil, že si každým dúškom umýva nielen vnútrajšok, ale aj všetko nedosnívané. Presne tak ako po každom cestovaní bol naplno doma nie

vtedy, keď odomkol dvere a vrátil sa do svojho bytu, ale až vtedy, keď sa konečne mohol ponoriť, vo svojej kúpeľni, do svojej vane a spláchnuť zo seba celý prach cudzoty a tým obradom očisty odstrániť zo seba nielen prach, ale aj svoju túžbu po domove. Popíjaľ kávu a zauzlený sen sa pomaly rozuzľoval na dlhú nitku, ktorá sa tíško vinula okolo známych miest, okolo jemu blízkych ľuďi, aj okolo neho samého. Záblesky obrazov, citové i sluchové vnemy mu sprevádzali každý dúšok a celá tá odtážitá spletenina nadobúdaľ stále jasnejšie kontúry. Tak, ako očakávame okamih keď slovko, prevracajúce sa kvôli lapsusu pamäti na konca jazyka, odrazu vyletí z úst, rovnako cítil, že musí dopiť kávu, aby sa rozvíjajúci sen načisto odhalil. Naklonil šálku a nedočkavo dopil posledný dúšok. A vtom sa zobudil.

Pevné rozhodnutie

Vianoce, Silvester, meniny, ďalšie meniny. Oslavy a preplnené stoly. Potom nový rok, nové predsavzatia. Diéta. Nie dáka drastická, odsúdená od začiatku na neúspech. Pomaly, pomaličky, bez nejakého veľkého hladovania. Stačí vylúčiť najzúrivejšie glycidy – chlieb, cukor, čokoládky, napolitánky, čipsy... V prvom rade je nutné vyjesť chladničku – zákusky, koláče, záviny. Škoda by ich bolo vyhodit'. Potom treba odpratáť aj tak už ovísajúci vianočný stromček s lákavými farebnými maškrtami. Pravdaže, tie treba dojesť, veď ich nemožno odložiť do budúcich Vianoc. Nuž a čo, diéta môže začať až potom. Lenže pozor, v predizbe je skoro plný košík cukríkov a čokoládiek, nachystaných koledníkom. Štedrovečerný dážd' ich akosi odradil, nevel'mi sa im chcelo koledovať. Čo teraz? Tie by ešte dlho vydržali. Ale čo, stále ich mať pred očami? Vedieť, že sú tu, ligotavé a lákavé? Narušovali by zbytočne diétu. Je nevyhnutné dojesť ich ešte pred ňou. Veď diétu možno oddialiť, hlavné je pevné rozhodnutie, nie dátum. V špajzi je plná polica nachystaných džúsov, akosi počas celých sviatkov každá návšteva uprednostňovala minerálku. Bude potrebné dopiť ich, aby tam zbytočne nevyrušovali. Na kredenci je krabica medovníčkov, aj tá by len pútala pozornosť. Nasilu, ale treba ich dojesť. Medzi vianočné dary patrí aj zopár bonboniér. Po napchávaní sa medovníkmi

a zapíjani džúsmi sú teraz čerešničkou na torte, veď koľkokrát do roka si možno dovoliť takýto luxus – pokochať si nielen zrakový, ale aj chuťový zmysel kilom tých najjemnejších delikates? Tak, a diéta môže začať naostro. Bez žiadnych záškodníckych faktorov. Hneď odo dneška. Ibaže pozor, na skrini je veľká krabica plná napolitánových trubičiek. Nemožno ich nechať tak. Zvlhli by a boli by nanič.

Toto nie je mojito

Sedeli sme v bare a popíjali mojito. Ja po prvýkrát v živote. Vlastne najprv sme sa len prechádzali širokými ulicami a prezerali si stáročné dominanty veľkomesta, tak som poprosila priateľku, aby ma zaviedla do nejakého veľkého kníhkupectva. Prišli sme do toho najväčšieho, ale knižku, ktorú som najviac hľadala, nemali. Našli jeden exemplár na sklade, ale ten príde až o tri dni, keď ja už budem dávno doma. Ešte sme vošli do dvoch ďalších, ale po knižke ani stopy. Vypredaná. A tak sme sa vrátili do prvého kníhkupectva a objednali knižku na priateľkino meno. Pošle mi ju poštou.

Zvýšila sa mi ešte voľná hodina, maximálne hodina a pol, a aj nohy nás už pobolievali, tak ma pozvala sadnúť si niekde, vraj pozná pohostinné, tiché miestečko. Nuž sme si sadli s úmyslom popretriasať všetko, čo sa nám prihodilo za tento rok, odkedy sme sa nevideli, pri šálke kávy. Priateľka však kývla na čašníka a žmurkla na mňa sprisahanecky: „Uvidíš, bude ti to chutiť, kávu si dáme nabudúce“. O chvíľku sme mali pred sebou vysokánske plné poháre, až som prekvapene šepla: „Veď to ani do zajtra nevypijeme! A ja mám presne vymeraný čas!“ To som ešte ani netušila, že je tam aj rum.

Miesto bolo naozaj akurát pre nenáhlivý, tichý rozhovor. Žiaden luxus, žiaden vysoký

štandard. Ani len fajnovým nábytkom či výzdobami sa nehonosilo. Ale na stenách, zôkol-vôkol pártich okrúhlych stolíkov, mlčanlivo trónil Magritte, zaklinený v zasklených obrázkach s tenkým rámom. Prečo práve Magritte? Aby pomáhal klientom, či čašníkom analyzovať a pretvárať si sny a vízie? Aby deformoval a spochybňoval našu racionálnu identitu? Aby sa domnelé pravdy a skutočnosti poddali tajomnu a ponorili sa do neznáma zahalených tvári? Či aby našu popraskanú všednosť aspoň za chvíľku stmelil v ireálnom, akomak ironickom zasnení sa nad týmto nádherným okamihom?

Začali sme rozpriadať zvitok stočených spomienok spätých s našimi rodinami, aj so spoločnými známymi.

Sedeli sme v bare, obklopené Magrittom. Popíjali sme mojito a bolo nám dobre.

Nad'a

- Kuuuuvadokto, - začula Erika žalostne pretiahnutý povzdych, kým sestrička otvárala dvere nemocničnej izby a rukou jej naznačovala, aby vstúpila. Prvý dojem bol nečakane dobrý, pretože výhľad silno pripomínal hotelovú izbu z minuloročnej dovolenky.

- Kuvadokto, - ozval sa ten istý ženský hlas, tentoraz však vyslovená sentencia zaznela prenikavo a kategoricky.

Sestrička Erike letmo poukazovala posteľ, skrinku pri nej, otvorila dvere na šatníku a lámanou angličtinou jej naznačila, že si tam môže uložiť šaty. Potom sa vrátila k posteli, prižmúrila oči a výrazne zošpúlila pery, akoby chcela povedať čosi nesmierne dôležité. Zháčila sa však, zrejme jej vedomosti angličtiny nedovolili pokračovať. Ukázala prstom na tri spínače na stene, dotkla ten na ľavej strane, červený, pozrela na ňu a krátko povedala:

- Help!

Erika hned' pochopila, s úsmevom prikývla. Ved' také tlačidlá bývajú pri každom nemocničnom lôžku. Sestrička odišla, ale sotva sa stihla poobzerat' okolo seba, vo dverách sa zjavila iná a plynulejšou angličtinou ju zavolala von.

Spolu prišli do čistotou žiariacej miestnosti, kde ju už čakali dve krásavice v bielučkých plášťoch. Jedna z nich jej práve vypisovala guľôčkovým

perom na tenký pásik meno, priezvisko a nejaký číselný kód.

- Water-resistant, - povedala jej dôležito.

Potom papierik zasunula do plastového obalu a pripevnila jej ho okolo zápästia.

Práve vtedy vošiel do miestnosti vysoký, chudý doktor.

- Water-resistant, - povedal jej s očarujúcim úsmevom a veľavýznamne mrkol na náramok.

Tá druhá kráska zatiaľ otvorila obal na spisy, v ktorom už boli poukladané všetky jej lekárske dokumenty, chorobopisy, výsledky desiatok vyšetrení, odporúčania lekárskeho komisii, testov, celá jej minulosť. „Možno aj budúcnosť“, prebehlo jej mysl'ou, kým mlčky sledovala ruky odborníkov, prehrabávajúce sa v spleti tých všetkých informácií a overujúce tie najdôležitejšie fakty. „Všetko tam už máte, hádam sa celý ten kolobeh otázok nezačne odznova“, povzdychla si v duchu.

Práve vtedy však vstúpil ďalší lekár, usmial sa jej a pozrel na jej náramok.

- Water-resistant, - prebehla ho dôležito, bez mihnutia oka.

*

Najdôležitejšia procedúra bola vykonaná. Úspešne. „Kebyže teraz nečakane prišla potopa, okamžite ma identifikujú“, - pomyslela si Erika, kým sa, tentoraz už sama, vracala do izby, a pyšne si prezrela novú, vlastne v tom momente jedinú povolenú bižutériu. Je pravda, že ju na druhý deň

ešte čakala ďalšia procedúra, ale to už bude bagateľ. Chirurgický zákrok. A potom ďalšie a ďalšie...

*

Dvere na izbe boli dokorán otvorené a tak Erika vstúpila beztoho, aby si ju dve ležiace pacientky všimli. Ani si už nespomínala, či sa im predtým pozdravila, a tak sa trošku priškrteným hlasom pokúsila o ten najprirodzenejší prízvuk. Jedna len otvorila oči a zadívala sa cez ňu na plafón, potom plačlivo zopakovala: „Kuvadokto!“, druhá, ktorá ležala tvárou k stene, obrátila hlavu, aby mohla na ňu pozrieť a potom, očividne potešená, vychlíla na ňu dve-tri otázky, ktorým však Erika vôbec nerozumela. Ale nechcela vyzerat' neslušná a tak sa k nej priblížila a anglicky jej vysvetlila, že nerozumie otázkam. Ale tú nič neodradilo od rozhovoru:

- Pa-rusky panimájete?

Erika prekvapene zdvihla obočie a uľavene sa jej naširoko usmiala.

- Da, ja nemnogo panimájú.

Tentoraz sa naširoko usmiala tá druhá a hneď vyskočila z postele. Podala jej ruku, predstavila sa: „Ja Náďa“. A potom sa už izbou rozbehol dlhý ruský monológ, z ktorého Erika chápala sotva polovicu. „Ja už dvacať let negavarila pa-rusky, ja mnoho zabyla“. „Ničevo, vy očeň charašo gavarite! Vy vsjo panimajete, pravil'no?“

Nad'a hneď navrhla, aby si potykali. Prišla až z Archangel'ska, manžela má odtiaľto, majú dcérku, ktorá zbožňuje balet. Za domom sa jej často cnie, ale má tu v meste obrovské šťastie, šesť Rusiek, dobrých priateľiek, ktoré jej pomáhajú zaháňať clivotu. Najviac zo všetkého sa jej tu nepáčia horúčavy. Našťastie je teraz zima – a veru poriadna zima, Erika si hneď pripomenula rannú paniku, keď kvôli tým dnešným -20°C najprv nijako nechcel naštartovať motor, potom, na colnici, museli dlho čakať za colníkmi, ktorým sa vôbec nechcelo von do zimy, a tak hrozilo, že sa nebude môcť dostať načas do nemocnice.

Ešte sa ani nestihla dobre usalašiť na posteli, keď sa dvere naširoko roztvorili, vstúpil lekár v bielučkóm naškrobenóm plášti a veselo sa im prihovril. Nad'a sa hneď posadila a začala mu klásť otázky ohľadom zajtrajšej operácie – aspoň tak to Erika vyrozumela z množstva latinských výrazov. Keď odišiel, Nad'a sa k nej naklonila: „U nivo baľšaja zaplata!“ „Akáže záplata, ved' celý vyzeral ako zo škatuľky, vyžehlený od hlavy po päty, no ale keď tak vraví, nabudúce si ho veru budem musieť lepšie poprezerat'“, zaumienila si Erika. Že ruská zaplata je vlastne slovenský plat, vtedy ešte netušila... Netušila ani to, ako si ľahko pospomína na dvadsať rokov nepoužívaný jazyk a že bude taká vďačná svojim učiteľkám ruštiny, vďaka ktorým už o deň-dva bude môcť s Nad'ou žartovať...

- Kuuuva dokto, - sprízvukovala tetka z ľavej strany posledné „o“. Sťažka sa obrátila a pohľadala lanko priviazané o predné čelo postele, potom sa zo všetkých síl nadýchla a posadila. Pozrela na ňu tak, akoby ju až teraz zbadala a nahlas sa zasmiala. Pomaly vstala, zobrala z nočnej skrinky plastovú fľašku s akousi hnedou kvapalinou, naliala z nej do hrnčeka a podala jej ho s dobráckym úsmevom. Nad'a si všimla Erikine rozpaky: „Chuderka, už má tri dni po operácii, ale ešte stále má veľké bolesti. No neboj sa, je veľmi dobrosrdečná. Len jej človek ťažko rozumie, ale tebe je to vlastne jedno“.

Erike sa vzápätí objasnili tie lamentácie. Susedka nevyslovuje „r“. A doktor jej ublížil, veď on jej spôsobil tie bolesti, tak sa naň hnevá. Ale teraz práve sa na nič nehnevá, s napätím očakáva, ako Erika zareaguje na jej čaj. A tak si odpila a pokývala hlavou, dobrý, výborný. Tetka s blaženým smieškom odcupkala naspäť do postele. „Vot kakaja ana šťastlivaja. Pa celý život“, - povedala Erika, aspoň jej sa to tak zdalo, dostatočne po rusky. „Pobozkaj brucho“, pochopila z toho Nad'a, vlastne nepochopila, preto vyvalila na Eriku zadivený pohľad.

Čas sa vliekol neuveriteľne pomaly, operovaná suseda zaspala, Nad'a vyšla z izby a dlho sa nevracala. Spoza dverí však bolo počuť nepretržitý ruský rozhovor a smiech, sem-tam sa v poodchýlených dverách zjavila čias hlava, milo sa Erike pozdravila „Zdravstvujte!“ a zvedavo si ju obzrela. Vzápätí sa zjavila vo dverách aj Nad'a

a vysvetlila jej: „Eščjo adna padruga ľubopytnaja“. Keď to už na chodbe začínalo vyzerat' ako ruská invázia a prišlo sa už na ňu pozrieť šesť hláv, vrátila sa do izby aj vyčerpaná Nad'a. – Všetky moje známe ma prišli vidieť. Nevie, čo sa deje, či budú odteraz stále takto prichádzať, veď je tu ani na súdnom dni.

Nestihla si však ani ľahnúť, keď jej zazvonil mobil. Potom už vyzváňanie nemalo konca, ledva skončil jeden hovor, už vyhrávala nová zvučka a prekvapená Nad'a jej ledva stihala medzi dvoma hovormi šepnúť: strýko, krstná, priateľky, všetci z Archangeľska. Keď jej však zatelefonoval aj bývalý spolužiak, ktorého nevidela od skončenia školy, Nad'a to už nevydržala a spýtala sa ho: „Ako to, že mi všetci telefonujete, navštevujete ma, čo sa vám všetkým robí?“ Po krátkej pauze však vychrlila vodopád slov, zavrela mobil a rozzúrená vybehla z izby. Z chodby už bolo počuť len rozhorčenú Nad'u, ktorá sa sem-tam mihla popred dvere s telefónom pri uchu. Po krátkom čase sa vrátila, už kludnejšia. „Predstav si, čo mi vykonal tento môj manžel! Obtelefonoval mi všetkých známych, vraj Nad'u idú operovať, je strašne deprimovaná a vyľakaná, pomôžte mi ju rozveseliť! Vot takije mužčiny!“ Erika s ňou úplne súhlasila.

- Pozri, toto je on, - podala jej Nad'a po chvíli svoj mobil. Hlas už mala láskavý, bolo vidno, že mu už dávno odpustila. – Toto je môj manžel. A tu je dcérka, tu sú naše sučky, tu je mačička, môžeš si popozerať všetky fotky.

Erika si začala prezerat' nasmiat' tváre, keď medzi fotkami nad'abila na nahého, svalnatého černoča.

- A toto je kto? – spýtala sa udivene.

Nad'a jej nazrela spoza pleca a zachichotala sa.

- Nikto. To je len tak, pre radosť. Každá žena si vše môže dožiťiť potešiť si pohľad na krásnom tele.

Vošla sestrička, priniesla tetke tácku s večerou, im dvom tabletky a začala im niečo vysvetľovať. Erika pozrela na Nad'ú, ktorá jej hneď všetko prekladala.

- Toto nám je „večera“, tabletky na dobrý spánok. Ješ' už nesmieme, papkať dostaneme len o dva-tri dni po operácii... Môžeme ich zapiť vodou a potom už ani piť nemôžeme.

Erika si zobrala uterák a necesér a pobrala sa pod sprchu. Zavrela okno, ved' vonku vyčíňal severák. Ešteže celá nemocnica bola poriadne vykurovaná. Keď sa vrátila z kúpeľne, poobzerala sa, kam by si zavesila mokrý uterák, aby nikomu nezavadzal, ale aj aby sa do rána riadne vysušil, ved' naráno, keď prídu pre ňu, bude musieť mať všetky veci uložené do tašky. Keď ho však kládla na radiátor, ani jej nenapadlo, že môže byť taký horúci a mimovoľne sa ho dotkla lakt'om. Vykríkla. Popálený boľavý lakeť potom po operácii veľmi oľutovala, pretože jej hrozne prekážal pri otáčaní a najmä vstávaní a líhaní.

Vošla sestrička s krabicou. Hneď zbadala, že Erika má problém, a keď jej táto ukázala lakeť, odbehla a priniesla jej hojivú masťičku. Potom otvorila

krabicu a začala vyberat' injekčné striekačky. Nad'a jej hneď vysvetlila: Dostaneme injekcie proti trombóze, do brucha. Čóó, do brucha, užasla Erika a stúlila sa do kľbka, pričom však neprestala sledovať každý sestričkin pohyb.

- Ja, ja chcem sama, - prihovorila sa Nad'a sestričke. Táto jej veľmi ochotne vysvetlila a ukázala, čo má robiť. Erika sa zvedavo priblížila a so zatajeným dychom sledovala, ako sa Nad'a opatrne pokúša vtlačiť ihlu do pokožky. Posmelená sestričkou odvážne prepichla kožu, no vzápätí ihlu vyľakane vytiahla. Všetky tri sa na to rozosmiali. Prvý odvážny pokus bol celkom neúspešný a tak sa musela pichnúť odznovu, tentoraz šťastlivo. Na rade bola zhrozená Erika, ktorá však odvrátila hlavu a celá ustrnula.

- Ved' doma si ich budem musieť pichať sama, vieš? – vysvetlila jej Nad'a, keď sestrička odišla a zažehlala im dobrú noc. - Ktože by k nám chodil každý večer kvôli nejakej injekcii? Aj ty by si sa mala pokúsiť, nie je to až také hrozné.

- To v žiadnom prípade! Ved' ja by som sa na to ani dívať nemohla, asi by som omdlela, - ohradila sa Erika. Vtedy ešte nepredpokladala, že už o pár dní si ich bude veselo pichať sama.

Zobrala si knižku. Napriek tabletke na dobrý spánok sa jej vôbec nechcelo spať.

- Ój, pičjonka maja! – začula naraz vzdychat' Nad'ú. Vyjavene sa obrátila a pozrela na ňu. Potom sa v duchu usmiala nad vlastnou nechápavosťou.

Nad'u pobolievala pečeň, a tak sa nespokojne mrvila a šúchala si bok rukou.

Bola už skoro poľnoc, keď Erika odložila rozčítanú knižku. Vstala a nazrela na tetku, ktorá už dávno chrápala. Podišla k oknu a hneď si všimla na dvore Nad'u, ako sedí v župane na zasneženej lavičke, hompáľa bosými nohami a s očividnou rozkošou rozhadzuje sneh dopredu, dozadu. Otvorila okno a z okenného krídla jej ľadový vietor sfúkol sneh priamo do tváre. Striasla sa.

- Nejdeš ešte spať? – zavolala prekvapená, že ju uzrela sedieť natenko oblečenú v takej krutej zime.

- Privjet, krasavica!!! – zamávala jej Nad'a a rozhodila dovysoka za hrst' snehu. - Teper pačti kak u nas doma, minus dvacat'pjať gradusov Cel'sija!!!

„Ako málo stačí človeku ku šťastiu“, pomyslela si Erika a dobre sa zababušila do paplóna. „Naráno nás čaká rovnaký chirurgický zákrok – v takejto treskúcej zime – ibaže ja som už celá premrznutá, a Nad'a je zo zimy taká vytešená“. Znovu vstala z postele a overila si, či do batožiny nezabudla dať aj hrubé ponožky. Obuje si ich zajtra pred odchodom do operačnej sály.

Nad'a sa vrátila nasmiata, červená v tvári. Zaželala jej dobrú noc. Skôr než zhasla svetlo, Erika si ešte stihla všimnúť svoj vodovzdorný náramok. Bol celý premočený a namiesto písmeniek a číslíc rozoznala už len veľkú indigovú machuľu.

Choroba

Už tretí deň nevyšiel z domu, akokoľvek krásne mu slnko vyhrievalo celú izbu. Zmohol sa leda na zopár krokov po okno, tam si od toľkého jasu hneď musel zacloniť oči. V mladosti by nikdy nebol nikomu uznal, že meteosenzibilita môže byť taká nepríjemná a že si ľudia nevymýšľajú, keď sa sťažujú. Lenže už viackrát sa mu stalo, že nečakaná zmena počasia (už koľká v posledných rokoch!) dala aj jemu zabráť. Ale nikdy nie tak ako teraz. Celá ľavá strana mu je na nespoznanie, ľavé oko mu stále slzí, ľavá nosná dierka je ako vodovod, čo je veľmi nepríjemné, najmä pre človeka zvyknutého na dennodennú hrubú prácu, bez zbytočných ulievaní, či dovoleníek. „Ako len môžete toľko odychovať, keď robota stojí?“ – neprestával sa čudovať kolegom, ktorí si čochvíľa odskakovali zafajčiť, posediť v chládku, či len tak si pohovieť a povystierať údy. „Sami si tie choroby vyprovokujete, keď sa o nich toľko rozprávate“ – utrúsil zakaždým, keď sa mu o ucho obtrela poznámka o doktorovi, lieku, či nemoci. „Ja na choroby proste nemám čas, tak ani ony nemajú čas na mňa...“ – odvetil každému, kto sa začudoval jeho dobrému zdraviu.

Lenže za jeho mladosti takéto čudné obdobia, ani také veľké teplotné výkyvy nebývali. Kto to kedy slýchal, aby včera bolo mínus desať stupňov a dnes plus pätnásť! Opravdu nepríjemné.

A k tomu ešte táto choroba, horúčka, závraty. Vedel, že vyliečenie veľmi nemá ako urýchliť, môže len čakať. Ani liekmi sa predsa prepchávať nebude, nikdy to nerobil. Treba len chladnokrvne tolerovať celé nešťastie, trpezlivo čakať a neznervózňovať sa, veď je to zbytočné. Ibaže ľahko povedať, ťažšie urobiť. Potupy nikdy nedokázal znášať stoicky. Tu sú však dvaja nepriatelia. Vonkajší, aj vnútorný. Počasie, ktoré toto všetko určite spôsobilo, ale aj jeho vlastné telo, ktoré ho nijakovsky nechce poslúchať. To ho aj najviac ponizuje, že si nemôže rozkázať vlastnému telu, aj by chcel vstať, ale hneď sa spotený zvalí naspäť do postele, chcel by čítať, ale slzia sa mu oči a bolí ho hlava, chcel by sledovať telku, ale vtedy ho hlava rozbolí ešte viac, rozduní sa, chcel by si teda aspoň pospať, no ani to sa mu nepodari.

Teplomer nepoužíval od nepamäti, nebolo načim. Teraz by ho aj vyhľadal, ani nie tak z potreby, uisťoval sa pritom, akoby sa ospravedlňoval sám pred sebou, ale len tak, z dlhej chvíle. Veď načo by si aj meral teplotu? Cítil, ako mu horí celé telo, nuž sa radšej dotackal do kúpeľne a narýchlo sa osprchoval studenou vodou. To mu pomohlo občerstviť sa, vrátil sa sviežejší, veselší. Ibaže účinok netrval dlho, o necelú hodinu cítil, ako mu zas začína horieť celá tvár, o chvíľku ním pre zmenu začala lomcovať triaška. Keby len vedel, kde môže byť ten poondiaty teplomer. Azda v kúpeľni, v skrinke. Vybral sa do kúpeľne, rukou sa však musel opierať o múr, tak sa mu hlava točila.

Povyberal zo skrinky všetko, ale teplomer tam nebol. Vrátil sa do postele. Zvalil sa do nej ako kus brvna, takého, s akými celý život pracoval. Dobre, že som sa niekomu nezvalil na nohu, usmial sa v duchu, veď také veci sa v robote neraz stávali, aj jemu, aj ostatným. Z ničoho nič sa len naraz brvno prevalilo inak, ako sa to od neho očakávalo. Kto nemal dobré, rýchle reakcie, zle pochodil.

Teraz už aspoň nesoplí, veď ani vreckovky už nemá. Pre zmenu má zapchatý nos a musí dýchať cez ústa. Zakiaľ potrvá táto agónia? Vždy bol sebestačný, na nič sa nestáždžoval, so všetkým si poradil. Odrazu je všetko naopak: kým iní ležošili, on pracúval od svitu do mrku, kým sa iní sťaždžovali, on si z ich starostí uťahúval, kým si iní liečili vřakovaké neduhy, on sa chorobám len vysmieval. Teraz mu je zle, no vidno, že ostatným je dobre: sused zdola počúva hlasnú hudbu, tá ho dráždi najviac. Susedove deti z ľavej strany dupocú, pobehujú, vreřtia, proti tým tiež nemôže nič podniknúť, každý by ho vysmial: veď sú to malé deti, nerobia to predsa naschvál, také sú vřetky deti, dobre, že sú zdravé, keby boli chorľavé, nedupotali by. Sused zhora opravuje, už koľkýkrát, skriňu, či čo. Každý úder kladivom akoby mu rovno do hlavy buchol. Čože má odrazu také čujné, napnuté nervy? Veď mu to inokedy neprekážalo. Chce sa mu zrevať, prestaňte, nedupocte, nevrieskajte, nebúchajte, vlastne sa mu ani neche, nič sa mu nechce, keby si radšej pospal, hneď by sa cítil lepšie.

Nikdy nebol chorý, teda nikdy nebol tak vážne chorý ako teraz. V detstve sa, pravdaže, nevyhol bežným detským chorobám, ale nikdy nebol odkázaný na doktorov. Jeho život plynul ľahko, bezstarostne. Keď aj zakopol, nikdy sa nezrútil. Stávalo sa, že si aj deň-dva poležal, no zotavenie bolo zakaždým prospešné, cítil sa po chorobe bystrejší než pred ňou. Vždy sa dobre najedol, dobre sa vyspal. Netrpel žalúdočnými ťažkosťami, ani nespavosťou. To sú moderné choroby, pre tých z mesta, pre pánkov. Po dedinách vírusy nechodia, roboty sa boja, smial sa. Ani len zuby ho nebolievali, aj teraz ich má skoro všetky. Zdravé a svoje. A život mu zakaždým nadíňal, ani v práci sa nikdy vážnejšie neporanil, ani žiadne choroby nenachytil. Nefajčím, nepijem, trikrát denne sa najem teplé jedlo. To je to najhlavnejšie.

Až teraz. Azda všetko, čo ho roky míňalo, sa naň odrazu dovalilo. Jest' nevládze, chodiť nevládze. O dajakej robote nemôže byť ani reči. Ledva sa do kuchyne doteperil, čaj si uvariť. Čo to len môže byť? Tá horúčka... a tie hrozné bolesti... nielen hrdlo, už ho aj hlava bolí. Preglgnúť nemôže. Dýchať nemôže. Každý sval ho už trápi, chrbát ho bolí, až hrôza.

Je pravda, že už nie je najmladší. Ale nepredstavoval si starobu až takto. Že sa nebude môcť sám o seba postarať, ani len zohnúť sa, obuť sa, vyjsť na nákup. Hlava sa mu rozkrúti už len pri pomyslení, že by mal zabehnúť do obchodu alebo trebárs do lekárne, vypýtať si niečo, aby mu aspoň

tá hrozná bolesť hrdla uľavila. Alebo keby sa mu hlava tak nekrútila. Ba pomohlo by, keby aspoň horúčka prešla. Koľko môže mať? Hádám len nie nad štyridsať, taká vraj býva hrôzne nebezpečná, aj zabiť môže. Nešťastný teplomer, kde len môže byť? Upokojil by sa, keby sa presvedčil, že je menšia. Alebo nejaký liek proti bolesti keby našiel. Zobral zo špajzovej skrinky krabicu s liekmi. Nemá tam bohviečo, ale možno predsa niečo nájde. Aj našiel, škatuľku s tabletkami proti bolesti. Vydýchol si. Roky nič také neužíval, tak je aj načase. Aha, tak si aspoň preverím záručnú lehotu, aby mi neuškodili, keď ich už raz užijem, obrátil krabičku k rozsvietenému oknu a zhíkol. Veď záručná doba uplynula pred štyrmi rokmi. Znechutene odhodil lieky do koša. Odrazu sa cítil ešte horšie, oveľa horšie. Tu už čosi nie je v poriadku. „Asi mám zápal pľúc“ - prebleslo mu hlavou. „Alebo inú, oveľa strašnejšiu chorobu. Čo si len počnem?“

Má priateľa lekára, mohol by ísť k nemu. Ale to by znamenalo uznať svoju závislosť od doktorov, priam ponížiť sa... veď sa pred ním neraz vystatoval, aký je chlap... ako sa k nemu žiadna choroba neopováži... Teraz už ide do tuhého. Pravdu povediac, ani by nebol vstave obliecť sa a ísť k nemu. Ešte by niekde od bolesti a vyčerpania odpadol. Mohol by mu však aspoň zavolať, poradiť sa.

Kým takto sám so sebou bojoval, párkrát aj vyhl'adal lekárovo číslo, no zakaždým, v poslednom momente, odtisol telefón nabok. Veď

hádám len vyzdravie, už takto tretí deň vylihuje, zajtra bude ako rybička. Bolo už dobre po polnoci, keď to vzdal. Tá triaška, akú dosiaľ nezažil, bolesť hrdla, no aj celého tela, závraty...

Nevydržal, zazvonil. Priateľ doktor, zvyknutý vidieť ho vždy zdravého a veselého, hneď vyľakane dobehol. Vyšetril ho, poprezeral zo všetkých strán. „Áno, áno, typické...“ – zamrmlal si popod fúz.

- No veď mi už prezrad', vieš, že som chlapisko ako sa patrí, nevyľakám sa, len mi povedz pravdu, dokedy ešte budem žiť... - viac hlesol, než povedal. Cítil si pritom srdce v hrdle trepotáť, v boľavom, preboľavom hrdle.

- Áno, typické, - prevravel konečne doktor a schuti sa zachichotal. – Typické takým nebojácnyim chlapom ako ty. Tak sa správajú všetci hrdinovia, ktorým osud doprial toľké roky dobrého zdravia. Tvoja strašná choroba sa volá vírusová angína. Ak ma poslúchneš a budeš užívať to, čo ti naordinujem, o tri dni si fit, - dodal so smiechom.

- Áno, áno, pravdaže ťa poslúchnem, len nech sa zasa na nohy postavím. Aj keby to hocikolko stálo. A čo by som mal užívať?

- Mentolové cukríky! – nahlas sa rozosmial doktor a zbalil si tašku.

Obrátený d'alekohľad

Keď sa priblížil k domu, Anton sa placho poobzeral okolo seba. Nie, nemal v úmysle urobiť nič ilegálne, ani nemorálne, len jednoducho nemal chuť stretnúť sa s nejakým kolegom alebo známym, nie tu, pred týmito dverami. V robote sa do počul všeličo, aj uveril, aj neuveril. Už mu to ani spávať nedalo, tak sa dnes sem vybral.

Naokolo nebolo ani človečika, len dve zaprášené autá stáli zaparkované na druhej strane ulice. Vystúpil z auta a keď sa už chystal priblížiť sa k domu, pribehol k nemu potulný psík, oňuchal ho, pozíal naň, potom odbehol a viacej si ho nevšimal.

Anton priblížil ukazovák k zvončeku, ešte raz sa obzrel a krátko pritlačil. Nič nebolo počuť, tak sa ešte raz obhliadol a pritisol gombičku zvonca silnejšie. Tentoraz naozaj zacengal, zvonček bolo počuť až k nemu na ulicu. Nič. „Narátam do desať a odídem“, pomyslel si, ale už pri päťke sa dvere otvorili a tmavosivá postava sa naň spýtavo zadívala.

Zamrmlal niečo na pozdrav, ale to nebolo dosť, lebo postava sa ani nepohla. Zakašlal a pozdravil hlasnejšie, potom sa predstavil. „Som Petrov kolega, prišiel som ho navštíviť... ak veľmi nevyrušujem“, - dodal vzápätí, lebo si odrazu trápne uvedomil nevhodnosť svojej prítomnosti.

- Pod'te, len pod'te ďalej, - povedala neutrálne sivá žena, teraz už jasne videl, že je to

žena, lebo si jeho oči medzitým zvykli na šero z chodby, a aj podľa hlasu, hoci nevýrazného, to vyrozumel. Ustúpila, aby mohol vstúpiť do úzkej chodby.

Ledva premohol pohnútku zutekať. „Načom len prišiel“, - vyčítal si nahnevane. Dôkladne si počúchal o rohožku topánky, vstúpil a hneď sa váhavo pristavil, nevediac, či si ich má vyzuť a nechať pri dverách, či má nasledovať ženu.

Pohľadom ohodnotil situáciu. Podlahu prikrýval krásny bordový koberec, ale ten vyčnieval len popri stenách, pretože cez koberec bolo prestreté nie veľmi čisté, dopukané linoleum, asi o desať centimetrov užšie než dlhá chodba, po oboch stranách zošúverené. Spod neho vychádzali po oboch stranách farebné vzorky koberca. „Nevyzujem sa“, rozhodol sa hneď a zrýchlil za ženou kroky.

Prešiel popri modernom predsieňovom nábytku, kde si, bez vyzvania, zavesil na vešiak bundu. Ďalej prešiel popri zatvorených dverách, za ktorými, pri ďalších dverách, s rukou na kľučke, mlčky čakala žena. Pri náprotivnej stene, medzi oboma dverami, bola rozložená kožená sedacia súprava s vyrezávaným stolíkom. Letným pohľadom si na ňom stihol všimnúť zopár zarámovaných fotiek a drevenú, nádherne vymaľovanú škatuľu. „To špinavé linoleum sem vôbec nepasuje“, pomyslel si. Dvere, ktoré žena medzičasom otvorila, nahlas zavýzgali. Najprv zacítil zvláštny smrad. Celý dom trošku páchol

potuchlinou, to si uvedomil hneď na chodbe, ale tu, v izbe, sa k nej pridala aj nemocničná vôňa. Celou izbou vládla jednoduchosť a zastaranosť. Ďalšie linoleum, tentoraz vzorkované a v ešte horšom stave než to z chodby, ani o nič čistejšie, pokrývalo časť podlahy pred dverami. Okolo posteľe ležali dlhé, úzke handrové pokrovce. Pri ľavej stene stála trojdverová skriňa s odchýlenými dverami.

Na pravej strane, pri okne, stál okrúhly stolík s háčkovým obrusom, zaprataný všelijakým haraburdím. Boli na ňom natlačené dva taniere, mištička so zvyškami nejakého jedla, oválne zrkadlo na drevenom stojane a hĺba časopisov. Pred stolíkom stála stolička ovešaná šatstvom a medzi stolíkom a stenou bola zatlačená nízka, staromódna kasňa. No a v strede izby biela drevená posteľ.

- Ahoj Peter, - povedal Anton tým najbezstarostnejším hlasom, aký bol schopný vydržať sa mu z hrdla, pričom si v duchu zas vyčítal túto svoju návštevu. Peter pololežal-polosedel na ľavom kraji posteľe, opretý o dva veľké vankúše, oblečený v modrých tepláčkoch. Strašne strapatý a dávno neoholený, okrem toho vyzeral veľmi zvráskavený, zostarnutý. Nohy mal prekrížené. Obuté mal vlnené, doma štrikované ponožky. Necháľavo pozeral smerom ku dverám, ale jeho si vôbec nevšimol, skôr sa bezvýrazne pozeral na ženu, ktorá zostala ticho stáť vedľa dverí.

- Strašne som smädný, - ozval sa až po chvíľke Peter a pravou rukou, v ktorej držal lyžicu, tresol po červenom plastovom lavóre, ktorý sa,

ktovie prečo, nachádzal pri ňom na posteli. Anton sa obzrel, ale nikde žiaden pohár, ani fľašku vody nezbadal. Mrkol na ženu, tá však aj naďalej ticho stála pri ňom a ani nemihla.

- Strašne by som pil, - sprízvukoval Peter slovo „strašne“, ale žena len nevšímavo stála a dívala sa na odchýlené dvere skrine, akoby tam čosi hľadala pohľadom. Anton váhavo prikročil k posteli a vtedy si všimol, že na dlážke, Petrovi na dosah, stojí fľaška minerálky. Načiahol sa, chcel mu ju podať, ale Peter sa rýchlo zohol a zobral si ju sám. Vtedy zbadal približujúceho sa Antona a prudko mykol hlavou. Lavú ruku s fľaškou výhražne zdvihol a zagánil naň. Anton sa strhol, nečakal takú reakciu. Mimovoľne uskočil k dverám a spýtavo pozrel na ženu.

- Pozri, prišiel ťa vidieť kolega z práce, - ozvala sa konečne žena, bezvýrazne a beztoho, aby očakávala spätnú reakciu. Ani sa jej nedočkala.

- Chcem piť! – buchol zas Peter lyžicou po lavóre.

Anton sa spýtavo pozrel na ženu, potom na Petra. Nevedel, čo od neho žena očakáva a hlavne nevedel, čo od seba očakáva on sám. Ocitol sa v ošemetnej situácii, ktorú si sám zavinił. Najradšej by ušiel, lenže to sa len tak ľahko nedalo. Musel niečo povedať, žene, Petrovi, hocikomu, ale nevedel vymyslieť nič.

- Ako sa máš? – spýtal sa nakoniec trasľavým hlasom, len aby konečne prerušil napäté ticho. – Bolí ťa niečo?

Peter sa rozkýval, chrapľavo sa rozosmial, potom sa rozkašlal a hodil fľašku na zem. Tá sa prevrhla a s hrmotom sa skotúlala pod posteľ. Peter sa kýval ďalej, nevšímajúc si buchot, až sa hornou časťou tela zvalil vedľa lavóra.

- Vy ste tiež inžinier? – spýtala sa žena bez záujmu, len tak, aby niečo povedala.

- Áno, pracujem v optickom inžinierstve. Zaoberám sa prenosom technológií opto-mechanických systémov pre pozorovacie zariadenia so špičkovým rozlíšením zobrazovania.

- Takže aj vy vyrábate d'alekohľady, - chladno poznamenala žena.

- Pracujeme s Petrom na tom istom projekte... Poznáme sa už štyri roky... Peter má vynikajúcu profesionálnu skúsenosť, - dodal, keď videl, že žena nijako nereaguje.

- Áno, aj on robil d'alekohľady, - ozvala sa nakoniec žena a jasne tým dala najavo, že sa návšteva skončila.

Čaj

Čo si má človek počítať, keď nemôže zaspať? Keď sa už prechýľuje k ránu a okrem neho všetci sladko búvajú? Hádam na pár okamihov sa mu to aj podarilo. Ale potom sa strhol, otvoril oči a už bol čerstvý ako púčik. Čo má človek robiť bez slov, bez akéhokoľvek zvuku? Pomohlo by, keby si sám zaspieval uspávanú? Aspoň keby si ju potichu zanôtil? Mohol by to skúsiť aspoň v duchu. Len keby si ešte spomenul na nejakú. Zapnúť televízor nemôže, vyrušovalo by to manželku. Ani čítať nemôže, musel by zažať svetlo. Aj to by vyrušilo manželku, zobudí sa na najmenší rozruch. Iba ak by čítal v kuchyni. Lenže tam by mu bolo v pyžame zima, v noci zvyknú vypnúť radiátor, trošku tak ušetria. A akurát ani nemá rozčítanú žiadnu knihu, musel by si ísť niečo nájsť. Ale aj tak by nič nenašiel. Všetky dobré knihy z domu už prečítal a civieť len tak do nejakej sprostosti sa mu nechcelo. Bolo by načase nakúpiť si aj nejaké nové, vždy, keď prechádza okolo kníhkupectva, nazrie na chvíľku aj dnu a vždy sa mu na niečom zastaví pohľad. Potom porozmýšľa nad počtom peňazí v peňaženke a poberie sa ďalej. V kuchyni by si mohol radšej uvariť čaj, to by naozaj mohol, možno aj nájde nejaký pre dobrý spánok. Počul o takom čaji kedysi, pravdaže, vtedy tomu nevenoval pozornosť, jeho také veci nezaujímajú. Možno ho aj nájde niekde na policičke s čajmi. Alebo

to bol čaj pre dobré zobudenie? Ale načo by také niečo voľakto aj vymýšľal, nato je predsa káva.

Potíšku sa podvihol, pozorne, aby nezavrzgala posteľ. Pravdaže zavrzgala, a ešte ako. Mali by ju už vyhodit' a kúpiť si novú, poriadnu, táto je vari staršia ako on sám. Už vlni sa na to chystali, aj si boli prezrieť zopár modelov, porovnať ceny, kvalitu... potom znenazdajky napadol prvý sneh, oveľa skôr než sa očakávali. Ozaj, to bol dôvod, prečo tú posteľ nakoniec nevymenili? Vlastne pôvodne chceli vymeniť v spálni celý nábytok. Až dovedy, kým si dobre nepomerali spálňu a nezistili, že toľko peňazí na tak veľa kusov nábytku si nemôžu dovoliť minúť. Ale aspoň tú posteľ by mohli...

Pomaličky vstal a spravil prvý krôčik. Našľapoval opatrne, aby ani dlážka nezaškrípala. Ved' aj tá je už poriadne stará a vŕzga tiež. Lenže on už vie, ako má stúpať, obísť tú vŕzgajúcu časť. Nahmatal dvere a jemne stlačil kľučku. Obzrel sa, zbytočne, ved' aj tak v tej tme nevidel vôbec nič, započúval sa, či sa manželka nezačala nespokojne mechríť, či ju tá kľučka nezobudila. Nezačul žiadny pohyb, tak otvoril dvere doširoka, aby do nich nenarazil, potom vyšiel po špičkách na chodbu. Zasa sa obzrel, ale nezobudila sa, ani sa len nepohla.

Priblížil sa ku kuchynským dverám a strhol sa: v kuchyni sa svietilo. Čo teraz? Zabudli ozaj večer zhasnúť? Určite si pamätá, že pred spaním zhasol svetlo najprv v kuchyni, potom na chodbe.

Ved' na chodbe aj bolo zhasnuté. Ale prečo sa tu svieti? Azda nemajú zlodēja? Mal by ísť zobudiť manželku... Obzrel sa za niečím súcim. Pri stene, na úzkom stolíku, bol vedľa telefóna zavesený dáždnik. Tíško ho schytil a prudko otvoril kuchynské dvere. Za stolom sedela manželka a popíjala si čaj.

V autobuse

Pavlíne už pomaly drevenejujú nohy, no ľudia naokolo sa konečne rozhemžili, čo je istým znakom toho, že prichádza dvanásťka. Zo všetkých autobusov tento jediný odbočuje smerom k Pavlíninej firme, no nie kvôli firme odbočuje, ved' tá má len pártich zamestnancov a kvôli nim by žiaden prostriedok hromadnej dopravy neodbočoval.

Firma sídli úplne na konci mesta, donedávna to ani mesto nebolo, ale dedinka vzdialená na dva kilometre od neho. Odkedy je tam Pavlína zamestnaná, je tomu už pár rokov, sa však rozrástlo a pohltilo aj tých zopár uličiek, ktoré sa teraz úplne strácajú za novými panelákmi a ozrutnými montážnymi halami. Naraz s vystavaním budov sa premávka ohromne zväčšila oboma smermi. Obyvatelia nového sídliska sa ráno náhlia smerom do centra, zamestnanci hál zasa von z mesta, do práce.

Pavlína sa obzrie, nastupovať sa chystá zo dvadsať ľudí. Dost' na to, že autobus už prichádza preplnený. Trošku si musí raziť cestu laktami, aby ju neodstrkli na koniec radu. Nastúpi.

Privíta ju dobre známa autobusová zmes vôní raziaca spomedzi širokých chrbtov natlačených vôkol nej dost' husto na to, aby sa nemusela ničoho pridržať. Od francúzskej voňavky po domácky varené mydlo, od zápachu nafty po

zápach pálenky, ktorú si už niekto, ráno o siedmej, doprial. Zmes vôní dopĺňa zmes farieb, zmes účesov, zmes výrazov. Zmes čiernych kožených kabátov, značkových vetroviiek, aj nie práve čistých montérok. Vpredu na ľavej strane je otvorené okno, zacíti hneď silný prievan, ale asi ho pociťuje len ona sama, súdiac podľa nevšimavých pasažierov.

Podvihne sa na špičky, aby lepšie dovidela na celú tú fúru ľudí. Asi rovnaký počet žien i mužov, mladších i starších, pomiešaných ako karty. Áno, autobus hrá s otvorenými kartami. Na každej zastávke sa karty premiešajú, ďalšia sada je pripravená na novú hru.

Ibaže tieto sú vyobrazené nielen na líci, ale aj na rube. Aj zozadu si možno utvoriť obraz o tom, ako bude ktorá vyzerat' spredu. Možno im vytvoriť aj akúsi hierarchiu. Takto je hra ešte otvorejšia, ešte čestnejšia?

Nová zastávka, nové premiešanie. Akú farbu a akú hodnotu má každá z kariet? Aha, tamto tá vycifrovaná, našminkovaná pani v dlhom kožuchu – to by mohla byť kárová dáma. A ten usmievajúci sa mladík s fičúrsnym účesom je určite žolík. Práve sa pokúša očariť srdcovú dámu sediacu oproti neho. Keď si ho tá nevšima, žmurkne na mladuškú pikovú sedmičku, ktorá sa vzápätí zapýri a odvráti hlavu.

Nastupuje krížové páža. Nesmelo sa obhliadne a nerozhodne požmolí neštiknutý lístok. Po chvíľke otáľania sa rozhodne neriskovať a štikne ho.

Ďalšia zastávka, nastupujú dve esá. Tak to tu ešte nebolo. Vysokí, plecnatí, mohutní. Čierne bundy, tmavé okuliare, okolo krku hrubé zlaté reťaze, v rukách diplomatky. Lokálni baróni. Nevšímajú si nikoho, obaja telefonujú. Po dvoch zastávkach opúšťajú hru, vystupujú, neprestávajú telefonovať.

Oproti seba sedia dve staré, bezzubé kráľovné a dve chichotavé štvorky – jedna dvojica kárová, druhá piková. Ešte tu máme troch staručkých kráľov, oblečených v ošúchaných staromódnych kabátoch, na hlave čierne, obraté baranice, práve nastúpili. Nikto si ich veľmi nevšima, viac pozornosti upútal ďalší dolník, novónovučičký kučeravý blondák. Tri srdcové deviatky v krátkych sukničkách a ponad kolená vysokých čižmách naň stále pokukávajú, chichocú sa, šepkajú si. Keď z neho dlhšie nespustia zrak, dolník sa na ne široko usmeje a vystúpi. Všetky tri deviatky sa rýchlo pretlačia za ním.

Ktorá z kariet sa tu ozaj považuje za najvýznamnejšiu, najhodnotnejšiu, najkrajšiu? Keby sa mali zaradiť vo vzostupnom poradí, zbili by sa o prvenstvo?

Nuž a teraz prejdime k inej hierarchii, pomyslí si Pavlína, keď sa jej takáto hra zunuje. Cesta ubieha pomaly, premávka je zrána priveľká, sotva sú na polovičke cesty. Táto hra bola podľa zovňajšku – podľa oblečenia, šminiek, voňavky, zlatých reťazí. Nasleduje iný druh hry, roztína Pavlína vnútrajšok kariet na svetelné pruhy. Čo sa

skrýva v každej? Koľko je tu skutočných kráľov, koľko kráľovien? Koľko bezcenných kariet? Je medzi nimi aspoň jedno eso? Ja sa kde zaradím, akú hodnotu mám medzi nimi? Môže mnou voľakto vyhrať hru? Som hráč alebo karta? – obzerá sa Pavlína po prísediacich, aj po okolostojacich.

Keď sa nakoniec pozrie von oknom, zistí, že vyše polovičky pasažierov vystúpilo a autobus práve odchádza z tej jej zastávky. Dvere sa zatvorili, autobus sa rozbieha. Popred okná sa mihajú vysoké šedé paneláky. Našťastie po nasledovnú, poslednú zastávku nie je viac ako pár sto metrov. Tak teda dnešnú hru dohrá s ostatnými kartami, možno jej to pomôže zistiť vlastnú farbu a vlastnú hodnotu.

Včera poobede

Po nedospanom spánku, po nedosnívanom sne sa obracia stále za tým istým preludom, s doteraz nezažitým pocitom dvojnosti. Telo rozkmitané od dychtivosti, ale v duši jej hniezdi a červotočivo ju rozhodáva neodbytná skl'účenosť. Keby včera poobede bola prišla na stretnutie, boli by sa šli poprechádzať. „Po-pre-chá-dzať“ – pritakávajú jej hodiny na stene. Po poľnej cestičke vedúcej k rieke určite skoro nikoho nebolo, možno by boli stretli len nejakého unáhleného bicyklistu, ktorý sa bol v predvečernjšom poodchladení pozrieť, ako mu vyrastá kukurica. „Ku-ku-ri-ca“ – dopĺňajú hodiny ďalej. Alebo po neďalekej uprášenej ceste by boli uzreli spoteného traktoristu vracajúceho sa z celodenného hegania. Boli by trochu odvrátili tváre, aby sa s nimi nik nepúšťal do reči, aby každý videl, že o to nestoja a nechal ich na pokoji. „Po-ko-ji-po-ko-ji“ – prichádza tvrdošijná ozvena. Boli by si všímali rozkvitnuté burinky, aj poletujúce vtáčiky. Keby sa im už nebolo chcelo šliapať po zaprášenom úzkom chodníčku, boli by zamierili k rieke skratkou – krížom cez pole a vyrastajúcu kukuricu, ktorej mladé lístky by im boli štekli nohy, lebo by mali nohavice vyhrnuté až nad kolená. Kopali by do hrúd a rozmrvali by ich na malé guľôčky prachu. Slnko by sa bolo celkom rozčervenelo, kým by sa boli dostali k rieke. „Aká krásna riečka“ – povedala jej priateľka, ktorá

bola raz u nej na návšteve a spolu sa jedného dňa dostali aj k rieke. „Ako ju využívate?“ – spýtala sa ju priateľka, keď na brehu, pomedzi stromy, uvidela len samú špinu – papiere, plastové fľašky, sáčky. „Nijak“, - odpovedala jej rozpačito, aj zahanbene. „Tečie neďaleko mesta, chodíme sa na ňu pozrieť, oddýchnuť si pri nej... Ale inak ju na nič nevyužívame. Ani kúpať sa v nej nedá, je príliš špinavá a príliš hlboká...“ Nuž k tej rieke by sa vtedy boli dostali. Neboli by si všimli smeti pod nohami, boli by ich podvedome obchádzali a radšej by sa boli pozerali na stromy. „Stro-my-stro-my-stro-my“ – pokračujú hodiny neoblomne. Hádám sú to brezy, aj topole, aj vrby, možno by jej ich on bol vedel správne pomenovať, ona sa do stromov skoro vôbec nerozumie. Bola by sa načahovala za nižšími konármi, aby z každého stroma mohla odtrhnúť list, on by jej bol ukazoval, podľa ktorých znakov listu možno rozoznať druh stromu. Potom by sa boli zadívali na prevažujúcu sa riekou, na kmene vyčnievajúce z vody, na ohnuté konáre ponárajúce sa do jej tmy. Boli by sledovali vytvárajúce sa kruhy na hladine a boli by sa započúvali do šepkania a stonania rieky. „Nič sa na nej nezmenilo, odkedy si ju ja pamätám“, - bola by ticho poznamenala a on by ju bol chytil za ruku, ale ona by si ju bola so záhadným úsmevom jemne odtiahla. Boli by sa zadívali na pastierika so stádom oviec hvízdajúceho na druhom brehu. Na tých pártich tichučkých rybárov, ktorých pomedzi stromy ani nevidno, naraz len počuť šplechot vody a potom

sa niektorý z nich nakrátko diskkrétne zablyсне spoza húštiny, mrkne na nevitáných pozorovateľov a zasa zmizne za húštinou. Ak by boli zdvihli zrak, boli by pomedzi husté konáre uvideli zdrapy oblohy. A na stromoch desiatky hniezd so svojimi škriekajúcimi a trilkujúcimi obyvateľmi. Bola by mala pripravených tisíc otázok, ale ani na jednu by sa nebola odhodlala. Bola by mu cítila teplý dych a bola by vedela, že má tiež nachystaných tisíc otázok, ale ani na jednu sa neodhodlá. Boli by si sadli na skalu vyčnievajúcu z buriny, v dolnej časti obrastenú tmavozeleným machom, ktorá z jednej strany vyzerá ako lavička, z opačnej strany ako hlava s dlhým, ohnutým nosom. Bola by sa bála, že je skala príliš studená na sedenie, ale bola by hneď zistila, že je príjemne zohriata od celodenného jarného slnka. Boli by zdvihli zrak a nad sebou by boli uvideli v haluzí imelo. „I-me-lo“ – vyťukávajú si hodiny svoje. Keby sa bola opovážila, bola by mu poslala vzdušný, sotva naznačený pocel, ale istotne by sa nebola opovážila. Zato on by sa bol naklonil k nej a bol by ju pobožkal, ona by ustrnula nad jeho počínaním a keď by jeho bozk bola konečne chcela opätovať, on by sa už práve bol chcel odtiahnuť, preto by sa bola musela k jeho perám trošku pritlačiť... Lenže ona na jeho pozvanie vlastne neodpovedala ani áno, ani nie, len rýchlo odbehla a potom na stretnutie neprišla. Mrkne na hodiny. Tie zaťato mlčia, len sekundovú ručičku nečujne posúvajú stále dookola. Ved' mama jej stále opakuje, že je na také niečo ešte príliš mladá.

Katastrofa

Ráno, sotva som si vypila kávu, vybehla som z bytu a po schodoch, kým som si obliekala bundu a dojedala som rožok s maslom, som sa pokúsila otvoriť zips na zadnom vrecku kabelky a strčiť doň kľúče od bytu. Vyšla som na dvor a hneď som musela privrieť oči a odvrátiť hlavu. Len vtedy som si uvedomila, aký silný vietor vyčíňa. Aha, tak preto nebol v noci prúd, napadlo mi, ktovie, možno niekde vyvracal stromy, veď obyčajne to býva príčinou výpadku elektrickej energie, aspoň tak to vždy hlásia v správach. Vietor, neobyčajne silný, mi stihol rozčučať účes ešte skôr, než sa mi podarilo vypátrať si v kabelke kľúče od auta.

Prešla som popri rade zaparkovaných áut. Tu už malo byť niekde aj to moje, obzrela som sa už skoro na konci, vrátila som sa a zadívala sa pozornejšie. Chúd'atko, bolo tam, nevšimla som si ho len preto, lebo ja som sa pozerala za mojím čistučkým, čerstvo umytým a vylešteným autíčkom, pokým ono bolo prikryté sivočiernou vrstvou prachu a kadejakej gebuziny. Na prednom skle bolo nalepených zopár listov a na streche sa dokonca kolembala zelená vetvička a špinavý sáčok.

Na nejaké čistenie teraz už nebolo času, zameškala by som do roboty. Tak som len narýchlo zozbierala listy a väčšie kúsky smetí a ponáhľala

som sa nasadnúť, lebo ma už od prachu pálili oči. Naštartovala som a zapla som stierače.

Keď sa mi zachce, teda ak sa zobudím dost' zavčasu a vonku je dobré počasie, chodím do práce pešo. Cesta mi ráno trvá štyridsať minút, niekedy o pár minút viac, ak sa pristavím kúpiť si noviny alebo praclík. Naspäť, domov z práce, prídem za štyridsaťosem minút. Ten rozdiel by som si ani nebola všimla, keby sme sa raz o tom nebavili s predavačkou z obchodu pod mojím bytom:

- Viete, ako vyzeráte ráno a ako poobede?

- Ako vyzerám? Nevieam...

- Teda nie vy osobne, ale vy všetci, ktorí ráno odchádzate do práce a poobede sa vraciate. Ráno odchádzate rezko, čerstvým krokom, vzpriamení. Predvečerom sa všetci vraciate nahrbení, pomaly, unavení, mrzutí. Príd'te pred obchod ráno a večer a sledujte, uvidíte!

Neprišla som slediť, uverila som. Potom som si to aj overila hodinkami. A naozaj, cesta späť ma trvala o osem minút dlhšie.

Teraz na prechádzku pešo nebolo ani času, ani počasia. Keď som vykl'učkovala spomedzi blokov a dostala sa na hlavnú ulicu, predou mnou sa otvorila, v plnej paráde, úžasná panoráma: hore čierna obloha, naľavo i napravo rozkývané rady stromov, predou mnou ohnutá mamička s dvoma detičkami, pokúšajúca sa prejsť cez cestu. Zastala som a spravila som jej znak, aby len smelo išla. Vtedy som si všimla na chodníku staršiu pani, opretú o stĺp a držiacu sa jednou rukou stĺpa, pokým

druhou rukou si pridržiavala klobúk. Pripadala mi smiešna. Začula som vresk a pozrela som dopredu – mamičke sa jedno dieťaťko vyšmyklo z ruky a vietor ho zvalil o zaparkované auto.

Až teraz som si začínala lepšie uvedomovať prudký zásah bujnejúceho vetra, či dokonca víchrice. Mimovoľne som si spomenula, čo som nedávno niekde čítala, že poisťovne považujú za víchricu len vzduch pohybujúci sa rýchlosťou najmenej 75 km/h. Nevedela som narýchlo odhadnúť, akú rýchlosť mohol mať vietor v tom momente, ale určite mal viac a isté bolo, že situácia začína byť vážna. Autá predou mnou sa pomaly, neuveriteľne pomaly posúvali dopredu, zato o to väčšmi sa kývali stromy, len-len že sa nevyvalili na vozovku. Ľudia na chodníkoch sa pridržali, čoho sa mohli, či už kráčali opatrne popri stenách domov, či opatrne napredovali od jedného stĺpa k druhému.

Obloha predou mnou bola stále černejšia a hrozivejšia. Vlastne sa odrazu skoro celkom zotmelo, nebyť svetiel auta, ťažko by som dovidela na cestu. Najdivnejšie sa mi zdalo to, že som o žiadnej návesti zhoršenia počasia nič nepočula, hoci pravidelne sledujem meteorologické predpovede.

Zrazu sa, ani na sto metrov predou mnou, zo strešnej krytiny domu na ľavej strane ulice zošmykol poriadny kus plechu a ani okamžité škripanie bŕzd všetkých áut z ulice ničomu nepomohlo, pretože v nasledovnom okamihu plech vrazil do auta nachádzajúceho sa pár desiatok

metrov predou mnou. Ako na povel celá kolóna áut, našťastie vlečúca sa naozaj akoby z nohy na nohu, zastala.

To som už naozaj začínala mať strach. Nie z toho, že zameškám do práce, to mi vtedy ani na myseľ neprišlo. Ako na potvoru mi prebehli popred oči filmy začínajúce rovnako, silnejúcim vetrom a malými, stále horšími autonehodami. Nebolo ich málo a všetky vrcholili katastrofou. Lokálnou alebo aj globálnou.

Nevedela som ani, či mám vôbec vyjsť z auta a vystaviť sa tak možným následkom víchrice alebo radšej počkať vnútri, ako sa to všetko rozmoce. Zvedavosť bola väčšia než strach, tak som opatrne otvorila dvere a chcela som vystúpiť. Vtom mi vietor pribuchol dvere naspäť, našťastie som ešte nestihla vykročiť nohou na cestu, nuž som bola celkom rada, že mi ju dvere nedokaličili. Zvnútra auta som potom sledovala odvážnejších chodcov i šoférov vystupujúcich zo svojich áut a tlačiacich poškodené auto na kraj vozovky. Potešila som sa, že sa šoférovi na prvý pohľad nič nestalo, len strechu auta mu zakrívilo.

Kým som tak pozerala na autá predou mnou, obloha očernela ešte divšie a stromy sa rozkývali ešte príšernejšie. Cesta sa medzičasom uvoľnila, ale aj chodci z oboch strán sa kamsi vytratili, poskrývali. V diaľke sa rozhučala siréna a náporu vetra húkanie vše znásobovali, vše tlmili. Kolóna pomaly pohla, hoci už na cestu skoro vôbec nebolo vidno.

Stierače, ktoré kvôli neustále silnejúcemu víreniu prachu fungovali ešte od môjho odchodu z domu, začínali vŕzgať. Pravdaže, použila som celú kvapalinu, nemám čím čistiť uprášené sklo. Bezmocne som prižmúrila oči, aby som tak lepšie dovidela na cestu. Len aby mi nič nespadlo na auto, len aby do mňa nič nevrátilo, len aby som sa čím skôr dostala do bezpečia, opakovala som si v duchu. Našťastie som už bola celkom blízko parkoviska, kde som si zaumienila dostať sa, vyjsť rýchlo z auta a bežať sa niekde skryť. Ale kdeže zaparkovať, veď ja som sa ani do parkoviska nedostala, už bočná cesta bola zablokovaná autami. Jediná možnosť bola len pomaličky, meter za metrom, v tempe ostatných napredovať.

Čo teraz len bude so mnou, vyviaznem ozaj z tohto všetkého nažive? Čoraz slabšiu viditeľnosť nahradzoval silnejúci lomoz, klaksóny, hvižďanie vetra. Na uliciach už nebolo ani človečika, len húkačky sa ozývali stále častejšie.

Ešte jednu križovatku musím nejako prežiť, potom sa hneď dostanem na parkovisko pred supermarketom, tam už určite musí byť voľné miesto. Ďalšia zápcha, ďalšie čakanie. Ozaj, čo je v robote, prišiel vôbec niekto? Rad sa posunul zasa o kúsok dopredu. Ešte pár metrov a môžem zaparkovať. Ešte kúsok... a ďalší kúsok... hurá, podarilo sa! Uľahčene som si vydýchla. Teraz sa rýchlo dostať do supermarketu a konečne budem v bezpečí.

Zastavila som motor. Vzápätí nastalo podozrivé ticho. Pootvorila som dvere, naozajstný kľud. Po víchrici ani slychu. Dokonca už ani len vánok nezavial. Pozrela som nahor. Čierňavu preťal tenký pruh svetla a vzápätí sa celé parkovisko rozjasnilo. Opatrne som vystúpila a pribuchla za sebou dvere. Parkovisko už celé svietilo, ľudia natešene vychádzali z áut a obzírali sa.

Tak teraz čo? Vyviazla som zdravá, auto je v poriadku. Usúdila som, že si zaslužím malý šoping a rozradostene som sa pobrala do supermarketu.

Zrkadlo

- Haló, ahoj Maťo!
- Servus Jano!
- Prajem ti, aj celej rodine, krásne Vianoce!
- Ďakujeme! Aj my vám!
- Aj my ďakujeme. Ako sa máte?
- No, celkom fajn... Žena dokončieva štedrovečerné dobroty a ja sa tu len tak bezradne mocem... Ale som naozaj rád, že mi voláš!
- To ma teší!
- Mňa teší ešte viac, najmä to, že si taký majster a že máme rovnaké autíčka. Iste mi budeš vedieť poradiť.
- Ja že majster? No dobre, keď si ty o mne myslíš, že som majster, tak iste som...
- Len sa zasa nevypínaj! Ja sa práve chystám odbehnúť po obchod, kým ešte majú otvorené, praskol som si zrkadlo.
- Zrkadlo? No tak to máš problém, za sedem rokov sa nevydáš!
- Ďakujem za dobrú radu, fakt si zlatý... Ibaže na aute.
- Čo na aute?
- Nuž figu borovú... čo ozaj? Spätne ľavé zrkadlo na aute som si praskol... Vlastne ani nie je celé popraskané, len tak ťuknuté.
- Ty si teda majster! A čo, opil si sa, nabúral, či ako sa ti to podarilo?

- Čoby nabúral... v garáži, poriskom lopaty som drgol.

- Tak, tak, to ti teda verím!

- OK, tak never, nemusíš. Radšej mi poraď, čo mám kupovať? Električka je funkčná, aj kryt je celý. Mám kúpiť akurát len to sklo? Nevieš, ako je to zrkadlo tam prichytené, o ten mechanizmus? Ak kúpim len sklo, ako ho budem môcť namontovať? Len nie že poradiš navítaním, zváraním, sekerou! Lebo ho rovno tebe odnesiem! Teraz už v servise iste nikoho nenájdem. A na zajtra musíme povinne odcestovať k svokrovcovi, sľúbil som to žene! Vieš si predstaviť, ako teraz na mňa zazerá... Vraj som to úmyselne, aby sme tam nemohli ísť.

- Čo sa ježiš, akurát v takejto sviatočnej chvíli! Ešte ľahko si pod stromčekom nič nenájdeš!

- No, veď som si už našiel prasknuté zrkadlo!

- Aj my navštívime svokrovcov, ibaže my napozajtre. Takže nie som na tom o nič lepšie než ty.

- No dobre, tak teda čo mám kupovať, len sklo? Budem ho môcť vymeniť beztoho, aby som niečo poškodil? A k tomu ani neviem, ako ho mám vybrať. Je to tam nejako nalepené?

- Čoby nalepené, len nacvaknuté. Nahni ho a vylúpni. Ale s citom! A pozor, neporež sa pritom!

- Jój, či dobre, že si ma na to upozornil... Inak by som sa určite celý dokaličil. Takže si mám pýtať len samé sklo, však?

- Áno, Maťo. Kúp ho a prídi k nám, vymením ti ho.

- Super, ďakujem. Tak sa zatiaľ majte!
Pozdrav ženu.

- Aj ty!

*

- Tak si tu?

- Áno... dočerta, nemali... vraj môžu objednať, ale príde len po Novom roku. Žena mi to nikdy neodpustí, aj tak ma upozorňuje, že som to naschvál!

- No počkaj, počkaj... Kedy chcete ísť k tým svokrovcovi?

- Zajtra ráno.

- A kedy sa chcete vrátiť?

- No, napozajtre...

- O koľkej?

- Čo ja viem, ako povie žena...

- Ak sa vrátite do poludnia, požičiam ti moje zrkadlo. Ale len ak sľúbiš, že mi ho napozajtra na obed vrátiš, lebo inak budem mať ja problémy.

- Ďakujem ti, kamoš! Sľúbim ti všetko, len ma zachráň.

- Super, tak ich poďme vymeniť!

- Ale ja som prišiel pešo, auto je doma...

- Čo, nie si tu autom?

- Ako som mohol prísť autom, keď mám rozbité ľavé zrkadlo?

- Vravíš si, že je len ťuknuté!

- To hej, ale nevidieť v ňom!

- Tak vidíš, načo sú kamaráti? Poď, zveziem sa s tebou k vám a vymeníme ho u vás. A ešte som zvedavý, či ti tentoraz fungujú stierače, či zas budeš celou cestou vykláňať hlavu z okna a utierať sklo?

- No dobre, dobre, nefungujú, ale aj zajtra, aj napozajtre vraj má byť slnečno. Tak poďme!

*

- No pozri, ako sa vyberá zrkadlo, len to treba takto pritlačiť a vylúpnuť... Dofrasa!!! No to som teda dobrý!

- Prepánajána! Čo, vyšmyklo sa ti?

- Fúj, ani sám neviem, naraz len zhrkotalo na dlažbe.

- Kristepane, a čo teraz poviem žene?

- A čo ja mojej?

- Zjedia nás aj s topánkami, Janko môj!

- Ibaže keby...

- Keby čo?!

- Maťko, ešte sú otvorené obchody?

- No, mali by byť...

- Máš dva bicykle?

- Mám...

- Tak ber peniaze a poďme! Veľa peňazí!

Potom ti vrátim!

- Kam?

- Pamätáš, ako minule obidve vzdychali pred tým šperkovníctvom?

- Jój, pamätám veru.
- A čo to chceli, tuším tie náhrdelníky, nie?
- Mhm...
- Nasadaj. Potom si tie črepiny aj nafotíme, ved' to budú tie najdrahšie zrkadlá na svete!

Písomky

Horko-ťažko prešiel nekonečne dlhý školský deň, aj zasadnutie. Prišla domov hladná, smädná a hlavne vyčerpaná. Našťastie obed, či už o tej hodine večeru, mala hotovú od včera, tak si ju aj hneď zohriala a najedla sa. Práve začínal seriál, z ktorého sa podosiaľ snažila nevynechať ani jednu časť. Lenže tento dnešný večer musí byť veľmi aktívna, pretože zajtra sľúbila doniesť deťom opravené písomky. Keby bola reč o vyšších triedach, tým to býva jedno, či zošity dostanú opravené o deň, či o mesiac. A keby ich ani vôbec nedostali naspäť, tak by im to vyhovovalo najviac. Lenže písomkové zošity patrili siestakom a tí sa ich už nevedeli dočkať, aj sa ju každý deň vypytovali, či je spokojná s tým, čo napísali, či sa aspoň pozrela na ne a kedy im ich konečne opraví.

S ťažkým srdcom odišla od televízora a prešla do pracovne. Vybrala z tašky tridsaťdva zošitov, začala ich roztvárať a ukladať jeden na druhý, pričom ich zároveň rozdeľovala na dve kôpky, podľa radov. Vždy dávala žiakom testy alebo písomky po radoch, ved' bolo jasné, prečo.

Rozdelila zošity a už-už by sa bola začítala do prvého, keby odrazu nebola zacítila, že jej drasticky klesla hladina kofeínu v krvi. To preto, že dnes vypila len jednu-jedinú kávu, aj to ešte zavčas rána. Nemala na výber, musela ísť do kuchyne. V umývadle už bolo plno špinavého riadu, ale

v kredenci ešte našla čistú šálku. Pravdaže, káva sa nedá vychutnávať pri práci. Na to treba špeciálnu, pokojnú atmosféru. Preto si pustila tichú hudbu a o chvíľu už sedela v kresle, slastne prižmurovala oči a usfkala si čiernej lahôdky.

Keď prišiel čas vstať a naozaj sa pustiť do roboty, zazvonil telefón.

- Čau, čo robíš?

- Čau. Práve som začala opravovať písomky, - trošku zaklamala.

- No ale predstav si, vieš, čo sa stalo?

Kým sa dozvedela všetky podrobnosti najnovšej klebety, ubehlo skoro trištvrté hodiny. Medzičasom sa zotmelo, aj akosi ochladilo. Zapla elektrický radiátor a pritiahla ho k stoličke za pracovným stolom. Ani nemalo význam chytať sa do roboty, kým sa v pracovni trošku nezohreje. V televízore práve začínala predpoveď počasia, nuž si ju musela pozrieť, veď človeku nikdy neuškodí presne vedieť, ako sa má zajtra obliecť. Zatiaľ sa aj pracovňa príjemne ohreje, o to lepšie sa jej bude dariť robota.

Po predpovedi počasia nahlásili, že za športovými správami nasleduje Kráľova reč. No tak sedieť nad písomkami a nechať si ujsť Colina Firtha by bolo nanajvýš nespravodlivé. Síce športové správy a reklamy trvajú presne polhodinku a zatiaľ by opravila slušný počet zošitov, ale znenazdajky si uvedomila, že jej klesla aj hladina cukru.

V kuchyni sa najprv zadívala na košík s pomarančmi a banánmi, ale cítila, že to nie je

to pravé, že súrne potrebuje nezdravú sladkosť. Zo širokého sortimentu čokolád a napolitánok si navyberala toľko, koľko sa jej vmestilo do ruky. Kým ich podojedala, pravdaže, s patričným vychutnávaním každého druhu, začínala znelka večerného filmu. Tak čo už mohla robiť? Rýchlo si vypočítala, že keď film začína o ôsmej, určite nepotrvá dlhšie než do desiatej - no a od desiatej do dvanástej stihne poopravovať všetky zošity.

Sotva sa film skončil, vyskočila z kresla a plná elánu zasadla k zošitom. Vtom si spomenula, že červené pero jej na poslednej hodine prestalo písať a nové si cestou domov zabudla kúpiť.

Nedeľný obed

Musela som ráno zistiť, že v chladničke už ostal len kus slaniny a trojročný zabudnutý kompót v špajzi, aby som sa tak naozajsky prebudila a razom pochopila, že je najvyšší čas na nákupy. K tomu však patrí úvodný rituál: na papier popísať, čo všetko musím nakúpiť, ale nie hocijako: do ľavého stĺpca zapísať to naozaj nevyhnutné, do pravého zasa to, čo musím nakúpiť tiež, no len tak, ak sa mi zvýšia peniaze po prvej kolónke.

Najjednoduchšie a najrýchlejšie by bolo bývalo napísať veľkými písmenami: JEDLO, veď v danej situácii bolo vítané čokoľvek. No z vlastnej skúsenosti som vedela, že je tu potrebná stratégia, lebo keď nakúpim len tak naslepo, nič sa k ničomu nebude hodiť a pre žiadny recept nebudem mať všetky suroviny. Veď sa mi už neraz stalo, že pre plnenú papriku som nakúpila všetko okrem papriky alebo keď som chcela pripraviť kurča na spôsob kung-pao, akurát na to kurča som zabudla.

A keďže nie som žiadna kuchárka, tak pre tých pár jedlých jedál, ktoré dokážem ukuchtiť, potrebujem naozaj všetko – veď čo len jedna chýbajúca ingrediencia mi zmení inak konzumovateľné jedlo na potravu druhu „a toto máme naozaj zjesť, či žartuješ?“

Zamyslela som sa. Čo sme už dávno nejedli a veľmi by sme chceli? No, morčacie prsia na smotaně – to si bude každý oblizovať prsty.

K tomu potrebujem morčacie prsia. Tak. Zapišem ich do zoznamu na prvé miesto a podčiarknem. Ďalej potrebujem slaninu. Tú našťastie máme. Cibuľu máme tiež (pre istotu som si to overila). Múku, soľ, korenie, olej, mletú papriku máme tiež. Petržlenovú vňať nemáme, ani šampiňóny. Nazrela som do chladničky – ani vajička už nemáme, ani smotanę. Pripísala som ich do zoznamu.

Nuž tak teda, zobudila som sa svieža, výplata sa včera šťastlivo dostala do mojej peňaženky, je nedeľa ráno, času mám dost, nič nebude brániť tomu, aby som na poludnie mohla položiť na stôl sviatočný obed.

Už len preveriť obsah zoznamu a môže sa ísť veselo nakupovať. Aha, dobre, že som nazrela do kredenca, chýba aj ryža a cukor. Šup s nimi na papier. Aj smetné sáčky. Ešte pre istotu nazriem do kúpeľne. Áno, aj šampón, zubná pasta, aviváž.

Ešte raz som si pozorne prečítala zoznam, hádam to bude všetko. A tak som potichučky, aby som nedeľných spachtošov nezobudila, vyklzla z bytu.

V obchode som zamierila rovno k chladiacim boxom. Veď ak nemajú morčacie prsia, celý plán je na figu a treba ho radikálne zmeniť. Našťastie mali. To by bolo v poriadku, ale najprv nakladie do vozíka všetko ostatné a nakoniec, tesne pred odchodom, pridám aj mäso, aby sa zbytočne neohrievalo.

Otvorila som na kabelke zips a začala pátrať po zozname. To je dost náročné, pretože

v pol metri kubickom rôznych vecí a vecičiek sa ťažko nájde čokoľvek. Asi som už začínala byť podozrivá, keď som si spomenula, že som zoznam položila v chodbe na stolík, keď som zhládúvala kľúče.

Nadávať sa nepatrilo, bola som medzi ľuďmi. Ostalo mi len rozhybať mozgové závitky a snažiť sa pospomínať si všetko, čo tam bolo. Ako prvé som do vozíka nakládla šampón, aviváž, zubnú pastu, smetné sáčky. To aby som si dopriala dost' času a spomenula si na všetko, čo bude potrebné k obedu. Potom som zamierila medzi potraviny, najprv ku sladkostiam. Hoci som presne pamätala, že nie sú na listine, neodolala som pártim čokoládam a keksíkom. Pridala som ryžu a cukor. Zalovila som v pamäti. Čo všetko do toho receptu patrí? Smotana. Dobré. Vajíčka. Tu sú. Šampiňóny, tu sú tiež. Ešte petržlen. Hopsa, ešte olej. Možnože ešte máme, ale čo keď sa aj ten minul? Radšej zoberiem, keď som už raz tu. Tak to by hádam bolo všetko, môžem ísť ku pokladni.

Večný problém, ktorý rad je najlepší - ten najkratší, či ten, čo napreduje najrýchlejšie? Akože inak, vybrala som si ten, čo nielen nenapredoval, ale dokonca akoby pomaly cúval.

Peňazí som mala dost', ešte sa mi aj zvýšili, čo ma dost' potešilo, takže som sa domov dostala v dobrej nálade. Nákup som potíšku, aby som spáčov nezobudila, doterigala do kuchyne na dvakrát, lebo bol príliš ťažký naraz. Povykladala som všetko na stôl a časť nákupu patriacu do kúpeľne som

hneď odniesla na jej miesto, aby mi zbytočne nezavadzala pri vykonávaní môjho kuchárskeho diela. Vybrala som zo zásuvky recept a začítala sa. Takže potrebujeme 1,5 kg morčacích prs. Dych sa mi zastavil a nepríjemná triaška mi prebehla po celom tele, pretože moja morčacina ostala v boxe. Vzápätí som sa rozosmiala, pretože som si naraz pripadala ako americký prezident, ktorý na deň vd'akyvzdania práve omilostil moriaka.

Naproti tomu náš nedeľný obed vôbec nebol prezidentský.

Ako je tým učiteľom dobre...

„Ako je tým učiteľom dobre...“ – počula som neraz poznámku mojich priateľov iných povolání, keď sa sťažovali na krátku dovolenku, na dlhý čas strávený v zamestnaní, na riziká, ktorým sú vystavení, či na dlhé služobné cesty. A ich odôvodnenia boli pritom také presvedčivé, že by som im aj ja bola ľahko uverila, keby som náhodou... nebola sama učiteľkou: „Máš tri mesiace letných prázdnin, okrem toho zimné a jarné prázdniny; máš málo hodín a aj na tých opakuješ každý rok jedno a to isté – veď čo sa už v tej fyzike preboha môže meniť, aj za mojich čias bol Newton mŕtvy, aj teraz; sem-tam opraviť nejaký test, to aspoň máš zadosťučinenie, že sa ti tie detváky dobre naučili, čo si im vysvetlila. A tí, čo sa nikdy nič nedokážu naučiť? Nuž čo, za tých hocijako nemusíš mať výčitky svedomia, veď nebude zo psa slanina...“

Pri takýchto argumentoch akosi aj ja začínam veriť, že to mám na ružiach ustlané. Chvalabohu, systém sa už postará, aby som mohla hneď vytriezvieť. Ale čosi pravdy na tom musí byť, lebo podosiaľ sa mi každý rok podarilo šťastne a vo viac-menej dobrom zdraví ukončiť školský rok a dožiť sa neuveriteľne netrepezlivo očakávaných prázdnin.

Prázdnin, to je trochu zveličené, pretože tie dostali len detičky. Pre nás a pre ôsmakov nasledoval týždeň skúšok spôsobilosti. Oni písali, my sme

pozorne sledovali, aby si náhodou niektorý z nich nepoplietol svoj skúškový hárok so susedovým a neprečítal odtiaľ to, čo nesmie. Alebo aby ani omylom nesiahol do vrečka a nevybral odtiaľ celé prebrané učivo starostlivo zapísané v najmenšom čitateľnom formáte, takom malom, že takéto staršie dámy by sotva uzreli papier, no ôsmačik z toho dokáže vylúštiť každé písmenko. Alebo skoro každé... No, možno z toho nevyľúšti vôbec nič múdre, ale zato popíše tri hácky somarinami. A to je dobré. My, ako vychovávatelia, si musíme ceniť snahu niečo na skúškový hárok dať a vytrvalosť zapisovať doma, pred skúškou, toľko textu a k tomu tak zmenšene na papier. (Mimochodom, práve sa mi niekto, kto len prednedávnom ukončil strednú školu a teda vie všetko oveľa lepšie než ja, vysmial, že to predsa neprepisuje žiak sám a k tomu rukou, však by si tým len zbytočne kazil oči, aká som ja len naivná, skorože hlúpa, či som o žiadnej technike dvadsiateho prvého storočia nepočula? Tak teda, celý tento odsek je neaktuálny, dokonca nepravdivý.)

Takže žiaci sú prítomní, učitelia prítomní, skúška z matematiky môže začať. Ibaže pozor! Keďže som triedna jedným z ôsmakov a po druhom zrátaní mi tiež vyšlo, že jeden žiak nie je prítomný, čo mi trieda ihneď a náležito hlasne potvrdila, musela som ísť oznámiť neprítomnosť žiačky, ktorá sa za posledné týždne ukazovala v škole len zriedkavo, zato z rôznych strán sa mi dostávali vysvetlenia, že chorá určite nie je. Vedela

som, že do lýcea sa nechystá ísť, dali mi to obidve, ona i jej matka, napísané i podpísané, ale obidve mi sľubovali, že na skúšky príde. Iste si dievčina neobyčajne dospelácky uvedomila, že na takúto skúšku života ešte nie je dostatočne spôsobilá a radšej si ju oddiali na budúci rok.

Nastala panika. V zborovni som si utŕžila jasne naznačujúce pohľady, že veru ako triedna som nanič, keď som nedokázala ani takú maličkosť – postarať sa o hladký priebeh skúšok. Nuž čo, sadnúť do auta a ísť pre žiačku. Alebo ešte lepšie – požiadať policajnú hliadku, ktorá sa aj tak už hodinu povinne prechádza pred školskou budovou, aby ma odniesla k žiačke domov a priviedla nás obe naspäť, súrne a v bezpečí.

Vyrazili sme teda najväčšou rýchlosťou k policajnému autu. Ja a traja policajti. Dvaja z nich dopredu, ako sa na šéfov patrí, tretí policajt si prisadol ku mne vzadu. Rodičia, z ktorých tri štvrtiny sa celý rok nestihli ukázať v škole ani raz, teraz do jedného netrepezlivo dupkali pred školou. Pravdaže nás hneď zbadali. A hneď za mojím chrbtom ktosi utrúsil: „Pozrite, odnáša ju polícia! Čo ozaj spravila?“ Pokračovanie som už našťastie nedopočula, ale celou cestou po najvzdialenejši domček našej obce som mala dosť času na rôzne scenáre.

Doma u žiačke bolo, ako som na takú včasnú hodinu správne predpokladala, zamknuté. Polícia však vie, ako na to. Po ráznom zabúchaní na vráta a hromovom basovom výkriku „Otvorte!

Polícia!“ neprešlo viac ako tri sekundy a všetci obyvatelia tejto najvzdialenejšej ulice nášho mestečka vytvorili okolo nás hlúčik. Z toho asi päťdesiat detičiek. Všetci, teda aj moja žiačka, strapatá a v pyžame, ako aj jej mama, ktorá ani do nášho odchodu nestihla pochopiť, o čo ide. Neustále však opakovala jedno a to isté: „To som nebola ja! O ničom neviem!“ No moja žiačka správne a okamžite pochopila, že je tu reč o nej. Podišla ku mne s veľmi logickým vysvetlením: „Na sobotu sa žením, tak reku, načo pôjdem na skúšku?“ Ako správny pedagóg som ju najprv opravila, že mala povedať „na sobotu sa vydávam“, potom som vystihla zmysel týchto slov a zhrozene som sa jej prizrela. To, čo predtým vyzeralo potešujúce, že už nie je slabo vyživená, ale konečne dobre papká, sa teraz ukázalo byť okrúhlučkým bruškom. „Áno, budem mať fagana“, - potvrdila na môj spýtavý pohľad.

Nestihla som ani zareagovať, pretože policajti sa do toho zamiešali: „Utekaj sa obliecť, o minútu odchádzame do školy.“ A nemýlili sa. Žiačka o minútu sedela poslušne medzi mnou a policajtom na zadných sedadlách.

Prvý deň skúšok mohol začať, no mňa ešte čakal ďalší týždeň vysvetliviek, ankiet a prehlásení, prečo som o ničom nevedela. Mojím jediným šťastím bolo to, že sa žiačke síce nepáčila prvá trieda, takže ju zapísali do školy až osemročnú, ale zato sa jej mimoriadne zapáčila ôsma trieda a opakovala ju toľkokrát, koľkokrát len mohla,

takže prednedávnom práve oslávila osemnásť narodeniny. Ako dopadla svadba, to už neviem, lebo ani ja, ani nikto z jej spolužiakov nebol pozvaný.

Našťastie sa ôsmacke skúšky spôsobilosti v poriadku dokončili a všetci moji ôsmaci, okrem tej vydatej, sa s úsmevom na tvári a prstom na výsledkovej listine objavovali v zozname tých, čo skúšky zložili. A to už bol najvyšší čas zapisovať sa do lýceí. Takže triedna zobrala bicykel a pobrala sa oznamovať všetkým rodičom i detičkám, odkedy-dokedy sa majú všetci hlásiť v škole na zápis, aké papiere k tomu potrebujú, kde a ako si ich môžu vyhotoviť. Ďalšie dni zasa vybavovala zápisy a všetko, čo tomu prislúcha.

Ani sa zápis ôsmakov poriadne neskončil, už tu boli maturitné skúšky. Tohto roku som patrila medzi tých šťastlivcov, ktorých žiaci nepisali skúšku z ich predmetu. Proste fyzika nepatrí do kategórie obzvlášť obľúbených predmetov a vyberú si ju ako skúškový predmet naozaj len tí, ktorí sa do nej šťastne či nešťastne zamilujú.

A to, že fyzika nepatrí medzi povinné maturitné predmety, mi tí „povinní“ kolegovia naozaj závidia, a bodaj by nie, veď oni posledné mesiace pred maturitou naozaj makajú, skoro všetky voľné poobedia trávajú v kruhu svojich najbližších – teda dvanástakov, ktorých svedomito pripravujú na tie skúšky.

Takže prišli maturitné skúšky a keďže sa ani tie nemôžu zaobiť bez pozorného dozoru pedagógov, počas ďalších dvoch týždňov som

už o šesť hodín a dvadsať minút ráno cestovala s ďalšími pätnástimi kolegami do susedného mestečka. Tentoraz nám v tom pomáhali nielen strážnici, policajti a inšpektori, ale aj videokamery, namontované do každej triedy.

A tu je nám, učiteľom, zasa naozaj super. Veď v ktorom inom povolání sa človek môže pochváliť toľkou srandom a rehotom, hoci aj prísne potláčaným, ako učiteľ, ktorý opravuje testy alebo sa prechádza pomedzi lavice usilovne písucich žiačikov a sem-tam mimovoľne prečíta práve zapisovaný výrok?

„George Coşbuc sa narodil medzi rokmi 1886-1889; kráľ mal záhradu a v zadku jablôň; povstanie začalo na kopci a skončilo sa v roku 1778; keď jej lekári nevedeli pomôcť, navštívila parapsychopata.“ – zapisujem len tie, na ktoré si ešte z tohtoročnej maturity spomínam.

Ledva som čakala, aby už konečne bolo po maturite a aby som aj ja začala „prázdninovať“. V úvodzovkách preto, lebo som tým nemala na mysli odcestovanie na nejakú dovolenku, tuzemskú alebo zahraničnú, ale len a len domáce roboty, ktoré by som mala robiť ja, roboty, na ktoré som už mala objednaných majstrov, ako aj záväzné dokončenie práve tejto knižky. Keď ten deň naozaj prišiel, spravila som si zoznam tých najsúrnejších robôt, ktoré som počas celého školského roka musela kvôli nedostatku času stále odkladať. Bolo to na vyše strany zošitového papiera. Dobré. Dám

si kávu a pustím sa do toho najnaliehavejšieho, zaumienila som si. Vtom zazvonil telefón.

- Ahoj, všakže by si chcela s nami ísť na dva týždne do medzinárodného tábora?! Do Poľska!

„Preboha, len to nie! Dajte mi pokoj, veď prázdniny sú už mesiac a ja som podosial' mala len jeden-jediný voľný deň! Už mi hučí v hlave, zuby sa pýtajú k zubárovi, čaká ma tona špinavého a ďalšia tona nevyžehleného prádla a na druhý týždeň prídu majstri! Ani mi len nenapadne ísť do tábora!“ – zakričala som zúfalo. V duchu.

- Dobre, pôjdem, - povedala som nahlas. Nevieam, či všetci ľudia, alebo len učítelia, alebo možno len ja jediná mávam momenty, keď myslím na jedno a nahlas poviem niečo celkom iné? Tábor začínal od budúceho pondelka, tak som sa hneď od ďalšieho rána každý deň stretávala s ďalšími dvoma kolegyňami, aby sme si súrne zozbierali tridsať štvrtákov a piatakov, po desať každej. Potom sme ich zvolali všetky, aby sme im vysvetlili, čo tam budú musieť vedieť a čo všetko si majú pre tie dva týždne nachystať, čo tam budú potrebovať, nuž a potom ešte rýchlejšie odvolať majstrov, ktorým sa to veru vôbec nepozdávalo, vlastne spoločne nájsť iný termín, ktorý by tak im, ako aj mne vyhovoval.

Keďže už bol štvrtok, do toho pondelka bolo treba vybaviť všetko, čo sa vybaviť malo, nachystať všetko, čo sa nachystať malo, navariť, napiecť, oprat' a vyžehlíť aspoň časť z toho, čo som plánovala.

Medzičasom som si urobila zoznam vecí, ktoré budem za dva týždne v tábore potrebovať. Podľa harmonogramu, ktorý som našťastie dostala už doma, som zistila, že počas týchto dvoch týždňov potrebujem hrubé, teplé športové oblečenie a obuv pre studené dni strávené vysoko v horách; ale možnože tenké športové oblečenie pre horúce dni strávené v horách; tenké a ľahké, ale možnože naopak, hrubšie a teplejšie, podľa počasia, no určite mierne elegantné oblečenie a obuv pre dni strávené v meste a nanajvýš elegantné oblečenie a obuv pre slávnostné večery a stretnutia s osobnosťami. A to som skoro zabudla na plážové oblečenie pre návštevy kúpaliska. Musím mať na zreteli to, že počas tých dvoch týždňov budeme po Poľsku veľa cestovať, ale hlavne to, že možno to budú dva úplne horúce, možno dva úplne studené týždne.

Začala som vyberať zo skrine veci presne podľa tohto zoznamu. Keď som povyberala celú skriňu, zistila som, že to ešte nie je dost'. Učítel'ský rozpočet príjmov býva malý a výdajov veľký, nuž som si najprv pozapisovala, čo všetko nemám a súrne si musím nakúpiť. Jedenásť kusov. Potom som začala vyškrtať to, čo som nepovažovala za úplne nevyhnutné. Aj tak sa zvýšilo šesť kusov. V obchode, pri pohľade do peňaženky, sa tie nevyhnutnosti scvrkli na tri a tie som si aj dokúpila.

Potom som sa pristavila v lekární so zoznamom liekov, ktoré musím nakúpiť pre všemožné prípady. Čo keď niekto toto, inému toto... Možno dokonca toto... Veď človek nikdy nevie, čo

sa môže prihodiť. Ešte povinné zdravotné poistenie na dva týždne cesty do zahraničia. Ešte vyhradiť sumu na vreckové, veď počas dvoch týždňov človek všeličo uvidí, ako aj rezervnú sumu, veď počas dvoch týždňov človek nikdy nevie, čo sa môže prihodiť, najmä keď má zodpovednosť za tridsať detí. Nakoniec som zauvažovala o tom, že sa tých majstrov možno budem musieť úplne zrieknuť, veď už ani nebude z čoho robiť naplánované opravy...

Prišiel deň odchodu, včasné ráno. Nasadli sme do autobusu, vlastne detičky vleteli a hneď sa začali škriepiť a odstrkovať, pretože každé chcelo sedieť v poslednom rade. Navrhla som, aby sa po každých sto kilometroch striedali, ale jedno sedadlo pre mňa aby tam vzadu nechali voľné. Keď sa dozvedeli, že aj ja chcem tiež posledný rad, hneď zistili, že oveľa lepšie miesta sú vlastne tie vpredu. Nakoniec sa mierumilovne rozdelili, mamičky vyronili slzu na rozlúčku a mohli sme ísť.

Po uvítacej reči, rozdelení harmonogramov a postelnej bielizne sa deti pobrali do svojich izieb. Na našu špeciálnu prosbu, aby celá skupina dostala kvôli čím lepšiemu pedagogickému dozoru izby na tom istom poschodí, nám rozdali kľúče od siedmeho poschodia internátu.

- O pol hodiny ideme na obed, - oznámila som ešte celej skupine, ale zdalo sa, že si ma už nikto nevšima. Všetci sa hrnuli vyberať si posteľ. Veď kto to kedy vídal – poschodová posteľ! Kto by si ozaj mohol neželat' spať na tej hornej? Napodiv

sa už o necelých desať minút bez bitky rozdelili. Nestihli sme si s Hankou a Zuzkou ani dobre pootvárať kufre, keď pribehlo pehavé dievčatko:

- Pod'te vidieť, aké čudné záchody tu majú, veď to ani nemôžeme použiť!

Všetky tri sme sa pobrali za ním. Zo päť dievčat stálo pri pisoároch. Vysvetlili sme im, že je to pre chlapcov a že nápis na dverách „Mężczyzni“ znamená Muži. Dievčatá majú záchody na opačnom konci chodby, tam, kde nájdú na dverách nápis „Kobiety“.

- Veď my sme to videli, ale nazdali sme sa, že si tam máme odniesť kabáty!

Spokojné sme sa vrátili do izby. Ani sme nestihli dvere zatvoriť, keď sa po celej chodbe začali rozliehať prenikavé dievčenské výkriky: Mężczyzni, bežte vidieť, do čoho musíte odteraz cikať!!! My máme našťastie normálne vécka! Nadšené pokriky chlapčenskej časti výpravy nám potvrdili, že o zábavu majú chlapci, aspoň za nejaký čas, postarané.

V stanovenú hodinu sa už všetci okukávali na prízemí, naši s ostatnými. Zaviedli sme ich do jedálne.

- No tak ja takéto niečo ani doma nejedávam! – vyhlásilo prvé dievča.

- Ja to ani cítiť nemôžem, - rezolútne doplnilo druhé a tretie len vystrúhalo hroznú grimasu.

- Ja vôbec nie som hladná, - povedala štvrtá a piata sa hneď pridala. Keď sa priblížila ku stolom siesta, zvrátila tvár a chytila si rukou žalúdok.

Moju nádej sklamali aj chlapci.

- Toto že je obed? Nech si to zjedia sami.

Sami, to našťastie neznamenalo kuchárky, lebo ostatné skupiny, ako aj ich učitelia, si veselo ujedali. A mne, ako aj obidvom kolegyniam, sa obed zdal výborný. Hocijako oveľa chutnejší než tie, čo pripravujem ja doma. Žiadne naše prosby ani výstrahy nepomohli, naša skupina sa obeda ani nedotkla.

Sotva som si stihla odniesť použitý tanier a príbor k okienku, pribehol za mnou blond'avý chlapček:

- Pod'ťe rýchlo, Igorke sa polámam!

Od ľaku som prestala dýchať.

- Akože polámam? – zvolala som po okamihu zdesenia. – Kedy a kde??? Ved' ste sotva od stola odišli!

- No tak, hrali sme na dvore futbal a spadol a polámam sa!

Schmatla som ho za ruku a vybehli sme na dvor. Igorke ležal na ihriskovom asfalte a reval, ako len vládal.

- Igorke, čo sa ti stalo? – začala som sa ho opatrne vypytovať, lebo som sa ho bála čo len dotknúť, kým som nevedela, čo sa vlastne stalo.

- Spadol sóom, potkli máá, - reval Igorke na plné pľúca. Na veľký krik sa okolo nás hneď vytvoril hlúčík, nevedno prečo, samých dievčenic.

Chlapci sa pravdepodobne cítili vinní, preto sa radšej opatrne vzdialili.

Vtedy si pravdepodobne aj Igorke uvedomil, že je okolo neho plno dievčat. Ako po švihnutí čarovného prútika sa zrazu posadil a okamžite prestal plakať. Rozložil rukami, aby mi mohol čo najlepšie vysvetliť a ukázať aj názorne.

- Viete, to bolo takto. Hrali sme futbal. Vlastne nehrali sme ešte, len sme chceli hrať. Vlastne nechceli sme hrať, lebo sme nemali loptu. Ale jeden chlapec povedal, že u jedného chlapca videl loptu a žeby som ja išiel za ním a pýtal od neho loptu.

- A prečo ju nešiel pýtať on sám?

- No preto, lebo on nevie po grécky.

- A čo, ty vieš po grécky?

- Neviem, ale viem po anglicky.

- No dobre, dobre, a čo sa ti vlastne stalo?

- Najprv som išiel za tým chlapcom.

Vlastne utekal som. Potom ma potkli a spadol som. Tamto na tej tehle som sa potkol.

- Čo ťa bolí? – prerušila som ho v rozprávaní. - Udrel si sa niekde?

Zostal v pomykove, poobzeral sa okolo seba, ošacoval situáciu. Asi ani nevedel, či bude v očiach dievčat väčším hrdinom, ak ho niekde bolí, alebo ak neprizná žiadnu bolesť. Napokon dieťa z neho vyhralo.

- Áno, koleno ma bolí..., - skrivil troška ústa, ale už nezaplakal.

- Ukáž, - vyhrnula som mu nohavice a naozaj, ľavé koleno bolo trošku odreté. Odbehla som po taštičku prvej pomoci, ktorú si nosievam na každý žiacky výlet a skoro zakaždým aj použijem. Keď som sa o minútu vrátila, Igorka už obskakovala celá dámska polovica účastníkov tábora.

- Tak ukáž to koleno, - zavolala som ho k lavičke.

Igorko pribehol a vyhrnul si pravú nohavicu.

- Pardón, nie táto ma bolí, - zasmial sa a vyhrnul ľavú nohavicu.

Neprešla hodina a skôr než by sme sa vybrali na poobedňajší výlet po meste, hlad si pýtal svoje.

- Mohli by sme odbehnúť kúpiť si niečo na jedenie? Veľmi sme hladní a do večere je ešte tak d'aaaalekoooo...

- To v žiadnom prípade nie. Mali ste obedovať, všetko bolo vynikajúce.

- Prosiíííime vás, veď tu hádam aj hladom umriemééé!!

- No tak dobre, idem s vami, - ponúkla som sa nakoniec, keď som videla, že sa to inak ťažko dorieši, - tu za rohom je samoobsluha. Ale len tak, ak mi sľúbite, že si nakúpite zdravé jedlo, žiadne sprostosti!

- Pravdaže!!! Sľubujeme!!! Veď ani doma nesmieme jesť sprostosti, - hneď vyskočili od

radosti a za pár sekúnd boli všetci tridsiati obutí, s peňaženkami v rukách.

Šli sme pekne zoradení, ja som si rýchlo kúpila jogurt a tri jabĺčka, vyplatila som a vyšla som pred samoobsluhu, aby som ich tam všetkých vyčkala. Každý vychádzal s plnou igelitkou, až som sa zľakla, že si minuli celé vreckové a už zajtra budú drančať od nás.

-No dobre, tak si zajedzte, ale nenapchávajte sa veľmi, lebo na večeru zasa nebudete hladní, - napomenula som ich a oni sa rozbehli po izbách.

- Ale pozor, o pätnásť minút odchádzame na návštevu mesta!

Na večeri sa všetko zopakovalo:

- Ja vôbec nie som hladná, ani ja, ani ja...
Veď len teraz sme sa najedliiii...

Prišla desiata hodina, čas na spánok. Ale kdeže naša skupina pôjde spať o takej hodine! Ani hodinový časový posun na nikoho nezapôsobil, darmo im Zuzka vysvetľovala, že pre naše biologické hodiny je jedenásť. Dbali sme na tom, aby sa každý osprchoval a umyl si zuby, a že ich o pár minút chceme vidieť v posteli. O pár minút síce každý v posteli bol, ale po zemi, na stolíkoch, na stoličkách, aj v rukách pestrofarebné sáčky a sáčky... čipsy, napolitánky, keksíky, čokoládky. Zhrozila som sa:

- Čo to má znamenať?

- No hladní sme! Veď ste videli, že sme ani neobedovali, ani nevečerali...

- Tak toto je to zdravé jedlo, čo ste sľubovali, že si nakúpите??

- Ja aj doma takto večeriam, aj ja, aj ja..., - ozývalo sa z každej postele.

- To je možné, ale tu odteraz budete jesť len to, čo dostanete v jedálni, - zavolala som našťavaná, lebo som si živo predstavila ďalšie obedy a večere v jedálni.

- Čo si to tam stále šuškáte? – nedalo mi neopýtať sa dievčatá, keď som si cez pootvorené dvere na mojej izbe všimla, ako stále vychádzajú z izieb a vystrašene gestikulujú. Najprv otáľali, potom sa jedna za druhou opovážili:

- Nemôžeme ísť na večko... A ja už strašne musím ísť!... A ja sa hneď pocikám!... Ja sa hneď pokakám!

„Ešte toto mi chýbalo, nejedia, čo treba, tak trpia zápchou. Ešte dobre, že som nakúpila lieky, ľahko to vyriešime“, - pomyslela som si, ale pre istotu som sa spýtala:

- Ako to, že nemôžete?

- No tak, lebo sa pohybujú záchody.

- Prosím? Akože sa pohybujú? Ak je niektorý pokazený, mohli ste to hneď povedať. A potom, tých záchodov je tam viac, či nie?

- Áno, lenže všetky sa pohybujú! Keď sa k nim priblížime.

To som už vôbec nechápala, ale po veľmi krátkej pauze mi svietlo:

- Videla to niektorá z vás na vlastné oči? Alebo vám to niekto povedal?

Vysvitlo, že žiadna z nich nemôže s istotou potvrdiť, že by sa niektorý záchod pohyboval, ale sa to každej určite tak zdalo. A potom všetky to vedia od chlapcov, lebo tí na vlastné oči videli...

Ozbrojila som sa veľkými kusmi toaletných papierov, do ktorých som si obalila dlane a išla som pomykať každou záchodovou misou, za sprievodu asi pätnástich dievčat. Ani jedna misa sa nepohla, ale všimla som si, s akým obdivom ma dievčatká sledujú. Práve som sa stala superhrdinkou, ktorá nemá strach bojovať s pohybujúcimi sa záchodmi. Vyumývala som si ruky a bežali sme za chlapcami, ktorí hneď videli, že je zle a okamžite sa priznali, že ich to len chceli vyľakať, ale dvaja naozaj videli na vlastné oči, ako sa záchody pohybovali. V nejakom filme.

- Pozrite, čo odnesiem mame, - pochválil sa Ďurko, keď som im prišla zaželať dobrú noc. Zdvihol spod postele krabicu, do ktorej mu mama nachystala na cestu makové rožky. Medzi ňou a vrchnákom bola vložená ceruzka a všetko to bolo zaviazané šnúrkou. Rozviazal ju a zdvihol vrchnák. Krabica bola plná slimákov plaziacich sa po stebľách trávy.

V Ďurkových očiach som sa stala zlou ježibabou, lebo som mu nakázala hneď zajtra ráno vyložiť slimáky do parčíka, odkiaľ si ich práve stihol nazbierať.

Vrátila som sa do izby a pripravila som si veci pre sprchovanie. Naivne som začínala závidieť Mikulášovi, že pracuje v noci, keď už všetky detičky spia.

- Našťastie dnes večer to prebehne hladko, - povedala som Hanke a Zuzke, ktoré sa práve chystali sladko usalašiť v posteli, - po takej dlhej ceste sú poriadne unavené, pospia nám ľahko.

Vtom niekto zaklopkal na dvere. Otvorila som. Vo dverách stála Petra, dievčatko z našej ulice. V očiach mala slzy.

- Preboha, čo sa ti stalo, - preľakla som sa, lebo som si hneď pomyslela, že jej niekto ublížil. Alebo plače za rodičmi, čo je ešte horšie, lebo takú situáciu je ešte ťažšie vyriešiť ako nejakú škriepku medzi deťmi. Na žiacke výlety i do táborov chodievam často, takže som už všeličo zažila.

- Mám veľký problém... - sotva šeplo dievča.

- Aký? Ublížil ti niekto? Bolí ťa niečo? - na každú moju otázku dievča len zavrtilo hlavou.

- Nie, ešte väčší problém...

- Prepánajána, tak mi potom povedz ty, čo sa deje... - pohladila som ju po vlasoch a prisadla k nej na posteľ.

- Viete, my sme sa veľmi ponáhľali, lebo mamka mala kopu roboty a veci do tábora mi chystala len včera večer.

- A čo, zabudla si si voľačo? Peniaze? Ak peniaze, neboj sa, ja ti požičiam a vrátiš mi, keď prídeme domov.

- Nie, nie peniaze, ešte oveľa horšie, - rozplakala sa už malá nahlas.

Mysľou mi preletelo tisíc vecí, ktoré by jedenásťročné dievčatko mohlo v tábore potrebovať.

- Bábiku! Všetkým si si zabudla doma bábiku! Alebo macka, bez ktorého nemôžeš zaspať!

- Niééé... - fňukala malá Petra, ale sa konečne, po prvýkrát, aj usmiala. - Ja sa už nehrávam s bábikami, veď som už veľká! Ani s mackom...

- Aha, tak potom to budú ženské problémy, však?

- Áno, ja som sa vám to hanbila povedať... - vyjasnila sa Petre tvárička.

- Tak potom to ľahko vyriešime.

- A naozaj by ste mi pomohli? - spýtala sa ma s nádejou v hlase.

- Či by som ti pomohla? Ako? - zarazila som sa, lebo som nebola pripravená na takú otázku.

- No depilovať ma, lebo mňa vždy depiluje mamka, ja ani neviem, ako to mám robiť. A teraz na to zabudla. Prišla neskoro večer z roboty, balila mi veci a práve na toto zabudla. Veď ja sa takto nemôžem ani ukázať svetu na oči! Vysmiali by ma. Ak mi nepomôžete, budem musieť presedieť celý čas v izbe alebo chodiť stále v rifliach alebo teplákových nohaviciach... A je tak horúco...

Mohlo by sa zdať, že to vyzerá ako vyhrážka. Ale nebolo to žiadne donucovanie, v jej trasúcom sa hlase som vycítila len úprimný strach

a zároveň nádej, že jej pomôžem. Prizrela som sa jej. Zároveň som si spomenula, že pokým ostatní mali na sebe celý deň krátke nohavice a tielka, ona aj v autobuse naozaj sedela v rifliach a tričku.

- Pravdaže ti pomôžem, - usmiala som sa jej. – Máš depilačný krém alebo vosk?

- Nie, veď vám vravím, že mamka zabudla...

- No dobre, tak hneď zajtra pôjdeme a kúpime.

- Zajtra??? – zhrozila sa Petra a kútiky úst jej zas skrivilo do plaču. - Ja som si myslela, že teraz večer!

- Teraz? Lenže ja ti to teraz nemám odkiaľ zobrat! Veď je už jedenásť hodín!

Vylakaná grimasa na Petrinej tvári bola aj bez slov dostatočná na to, aby som hneď dodala:

- No dobre, tak teraz, - začala som sa hneď prehrabávať v kufri. - Našťastie mám depilačný vosk.

- Vosk? – zhrozila sa Petra a zafňukala. – Veď to bolí! Mňa mamka vždy krémom!

- Mamka áno, ale ja krém nemám. Len vosk, - strácala som pomaly trepezlivosť.

- Lenže tak bolí, viem to od kamarátok, - stojí si na svojom zanovito Petra a hneď aj rieši problém. – Možno majú pani učiteľky...

Mali, lenže vosk. A vosk nebol dobrý.

- Tak potom nič, zajtra kúpime depilačný krém a pomôžem ti, - usmiala som sa jej povzbudzujúco a dúfala som, že sa poberie

k dverám. Lenže ona len stála a očka červené od plaču upierala nevinne na mňa.

- No dobre, dobre. Možno niekde bude lekárne otvorená aj v noci. Spýtame sa vrátnika. Podme!, - zavelila som o pobrała som sa ku dverám, presvedčená, že v takom malom meste nebude žiadna lekárne otvorená aj v noci.

- Ďakujem vám, ďakujem! – hneď si utrela slzy a pobešla za mnou.

Ospanlivému vrátnikovi som slovenčinou i rukami vysvetlila, čo od neho chceme.

- Pravdaže je, a to hneď tu za rohom, - ochotne nám vysvetlil vrátnik.

Nešlo mi to ani veriť.

- Viete, toto je turistická zóna, tu ľudia, najmä v noci, všeličo potrebujú, - rozrozprávala sa vrátnik, ale my sme ho už nepočúvali, bežali sme nakupovať.

Ľahko sme našli, čo sme potrebovali, dokonca takú istú značku, ako používa mamka.

- A čo vlastne ideme depilovať? – spýtala som sa Petru.

- Nuž, najprv nohy.

To „najprv“ ma trošku vylakalo.

- A potom ešte čo?

- A potom ešte podpazušie, - trošku zadivene mi odpovedala Petra.

- A to bude všetko? – spýtala som sa pre istotu.

- Všetko, čo iné by som si ešte ozaj mohla depilovať, hlavu? – zasmiala sa Petra ako dobrému

žartu. - Vlasy si ostrihať nedám, darmo ma aj mamka nahovára. – Krátke vlasy nie sú trendy.

A tak som začala hľadať a depilovať neviditeľné chlípky. Aby naša Petra bola zajtra, hneď zavčas rána, trendy.

Potom som sa vrátila do svojej izby, naivne si mysliať, že sa konečne môžem ísť osprchovať a potom spať. Hanka a Zuzka v izbe neboli. Nebolo ich ťažké nájsť, podľa zvýšeného hlasu som ich objavila hneď v susednej izbe. Chlapci z Ukrajiny, ubytovaní o poschodie vyššie, naviazali tenisky na šnúrky a drvili nimi našim dievčatám do okien. Keď Hanka skríkla, povytiahli tenisky. Po chvíľke ich zasa rozhojdali. A tak stále dookola. Zhasli sme dievčatám svetlo a nakázali ticho ležať, že sa to chlapcom zunuje. Zo susednej izby sme však zrazu začuli rehot a vresk. Tentoraz naši chlapci oblievali vodou dievčatá z Maďarska, bývajúce pod nimi, ktoré s veľkým chichotom vystrkovali hlavy cez okno a potom pištiac uhýnali. A hojne ich pritom častovali práve takými maďarskými nadávkami, ktorým všetky naše deti rozumeli a tie, ktorým náhodou dovtedy nerozumeli, si hneď a ľahko zapamätávali.

Keď sme po hodinovom zhone začínali závidieť pastierskym psom, že predsa len majú ľahšiu robotu s ovečkami, zazdalo sa nám, že bude konečne klud. Pre istotu sme sa vybrali naposledy obísť všetky izby a sčítať si zverencov. Tridsaťjeden hláv. Ešte raz. A veru spod paplónov sa na nás o pol

druhej v noci usmievalo tridsaťjeden hlavičiek, teda jedna navyše. Ani jedna z nás troch sme všetky deti nepoznali, ale toho počerného a štrbavého chlapčeka, ktorý sa na nás najkrajšie usmieval, sme nepoznali ani jedna. Navyše, vykúkal spod toho istého paplóna ako naša štvrtáčka. Na náš krik sa štvrtáčka vedľa neho ozvala:

- Nadarmo kričíte. Nerozumie vám, veď je Grék. A okrem toho je taký krásny, že by som ho zjedla. Všetky sme spať pri mne?

Zasa sme museli byť zlé a poslať Gréka do svojej izby. Trošku nám odľahlo až vtedy, keď nám po anglicky povedal, že má len desať rokov. Okrem toho sme si uvedomili, že jazykové bariéry v tomto tábore určite nebudú.

Grék odišiel a my sme začali rátať deti ešte raz. Lenže ak špás netrvá do rána, špásom nie je, povedali si iste ony, lebo po následnom sčítaní ich už bolo tridsaťtri. A to ani štrbavý Grék už nebol medzi nimi. Chichot cez chichoty a pobehovanie v každej izbe. Zasa tridsaťtri ľudí. Tu už išlo do tuhého, lebo každému sme sa tentoraz dobre prizreli a všetci boli naši.

Hanka naraz v poslednej izbe celkom nepedagogicky zvriskla a lapila jedného z nich. Potom sa načiahla za utiekajúcim a lapila druhého.

- Vás som už koľkokrát zarátala, há?

- Mňa dvakrát.

- A mňa tretí raz..., - s chichotom sa priznali malí lapaji a fujazdili naspäť do prvej izby, pretože

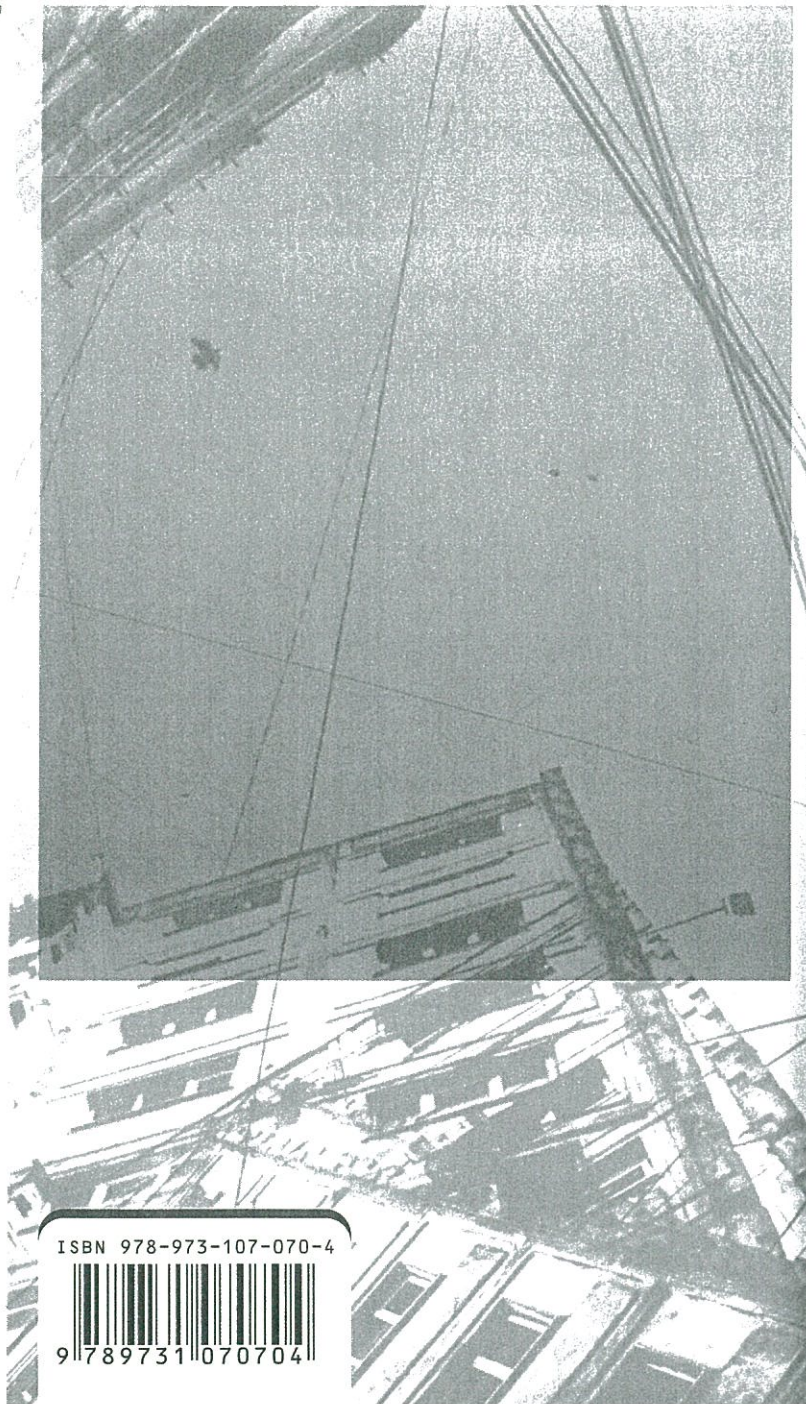
po našom poráтанí boli odtiaľ poza naše chrbty rýchlo prebehli do ďalšej izby.

Záhada sa vyriešila a po tom, ako sme im pohrozili, že ak ešte budú vyčítať, pôjdeme aj my spať do ich izieb, nastal klud. Prvé momenty ticha po dvadsiatich hodinách. Lahla som si a začala som rátať dni. Ešte trinásť dní v tábore. Potom týždeň doma, počas ktorého som mala sľúbených majstrov. Ďalší týždeň nasleduje príprava žiačikov pre opravné skúšky. Ďalší týždeň opravné skúšky a hneď za nimi prichádza nový školský rok. Tri mesiace prázdnin... Ako je tým učiteľom dobre...

OBSAH

Krišťáľové kone	5
Voľný kúsok priestoru	14
Hviezda	28
Rituál	29
Valaška pri boce	30
Budík	32
Tichý večer	33
Detail	35
Dialóg o jari	37
O zelenej	39
Zatmenie Slnka	41
O knižkách	44
O spomienkach	47
Vzorné správanie	49
Sekvencie	52
Pevné rozhodnutie	54
Toto nie je mojito	56
Nad'a	58
Choroba	67
Obrátený ďalekohľad	73
Čaj	78
V autobuse	81
Včera poobede	85
Katastrofa	88
Zrkadlo	94

Písomky	99
Nedeľný obed	102
Ako je tým učiteľom dobre	106

ISBN 978-973-107-070-4

9 789731 070704